

శ్రీ సరస్వతీ సుఖవేదము

1408
10,173

వేదాంతగ్రంథములు

ఓం.

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

ఆబాలవృద్ధుల కుపయోగముగఁబఱచుట
నులభ్యతేలిలో కూర్చున్నది.

శ్రీ

నారాయణసుభాష్ తము

అను

వేదాంతవిషయములను తెలిపెడు
మాతృబోధ.

ప్రోటకూరు వెంకటనారాయణ
విరచితము.

బెజవాడ వాణీముద్రాక్షరశాలయందు,
డి. శే. పంత్ చే ముద్రింపబడియె.

కావీరైటు.]

1921.

[వెల 0—6—0.

అవతారిక

యీ చిన్ని పాత్రమును రచించిన గ్రంథకర్త హిందూస్థానములో చేరిన గంజాంజిల్లా, శ్రీకాకూళం కాపురస్తుడు. ఇతని జన్మభూమి బ్రహ్మపురము. తల్లి నుబ్బయ్య, తండ్రి గురయ్య, కాపుకులోద్భవుడు. వైదిపాల గోత్రోద్భవుడు. ఇతడు హూణాభ్యాసము కొంతవరకు వైకాఖపురిలోవున్న హిందూ కాలేజిలో బడసినాడు. ఆంధ్రభాషయందలి అంతగా విపులత గలిగినటుల తోచదు. ఇతనియొక్క నుశీలతను స్వాభావికగుణమును యీ పాత్రమే వెల్లడిపరచుచున్నది.

1916 సంవత్సరములో నచ్చిన ప్లేగుబాధ్యములో లాలాగుడా (శికింద్రాబాదు సమీపమున) క్యాంపులోవున్నప్పుడు మహారాష్ట్రభాషలో విరచించిన శ్రీభగవద్గీతను మి. వి. టి. కులశేఖరం మొదలవారుగా, అచ్చట కొంతమంది సత్పురుషులకందరకు సాంతముగా చదివి వినిపించుట తటస్థించెను. వీరుచాలా ఓర్పుగలిగి దయాహృదయులై అంత శ్రమదీనుకొని ఆవిషయమును తెనిగించి చెప్పినందులకుగాను యీ గ్రంథకర్త యీ మహోపకారమును మరవకుండా వ్రుండునటుల యీ చిన్ని పాత్రమును రచించుటకు కారణంబయ్యెనని తోచుచున్నది.

ఇతనికి అలవడినంత అంధభావముందలి పదములకుం గల మైత్రిని సమకూర్చి విన్నదానిని, స్వానుభవమునకువచ్చి నదానిని, శాస్త్రపురాణేతిహాసములలో కొన్ని సారాంశముల ను క్లుప్తముగా నొకచోటనే గుమిగూర్చి యీచిన్నిపాత్రము ను రచించినాడు. ఇతనికి వ్యాకరణశాస్త్రానుభవము చాలా స్వల్పము. “చెరుకునకు వంకజోనేమి, చెడునెరీపు” అన్నరీతిగా వ్యాకరణశాస్త్రాది గ్రంథములయొక్క పరిచయము స్వల్పమై నప్పటికిన్ని విషయమును తీవుచుమాత్రము చక్కగా పదిలపర చినాడు.

స్వతఃసిద్ధమైనటువంటి సత్యమును ప్రతివిషయమందున ప్రతిపాదించుటలో చాలా శ్రమయెత్తుకొని అతనికి జ్ఞాపకము స్మంతవరకు కొన్ని గ్రంథములలో ముఖ్యాంశములను కొన్ని టిని మాత్రముచేర్చి అనుభవమునకు యెంచిచూచిన యెడల వ్యత్యాసము గాన్పించనటుల యీచిన్నిపాత్రమందలి విషయ మును అంత మృదుశైలిలో వ్రాసినాడు.

శిశువాబాడు, {
క-4-21.

బళ్లారి భీమసేనరావు.

యస్. జె. యస్.

నారాయణ సుభాషితము.

అవ్యక్తావస్థలోనున్న బాలురు సముద్రతీరమున గ్రీడా
 వినోదార్థమై విహరించునపుడు అందందున వారలదృష్టికి గో
 చరమగు వివిధమైన చిత్రవిచిత్రములగు వత్తగుల్లలను, గులక
 రాళ్లను, గవ్వలను, కాంతపురాళ్లను, స్పటికపురాళ్లను, మొ
 దలుగాగల వినోదమైన వస్తువుల విలువను పాటించక, దృష్టికి
 మాత్రము అతిరమ్యముగాను, చిత్రముగాను ప్రదర్శింపు వా
 టినన్నిటిని వక్కచోటనే యెటుల ఆనందముతో గుమిగూర్చి
 దరో అటువలెనే సంస్కృతాంధ్ర భాషలందలి పదములకుం
 గల పరస్పరమైత్రి నించుకొనను పాటించక విషయమనకు
 దృష్టికి రమ్యముగా గనబడు పదములను మాత్రము, యెద్ది
 ధోవదములున్నను, వక్కచోటనేగూర్చి విషయము చక్క
 గా ప్రకాశించునటుల నాశక్తి వంచనలేకుండా యీచిన్ని
 పాత్రమును వ్రాయబూనితిని.

ఆకాశ కుసుమమును వాసవచూడవలెననియు, రం
 బులాది అనుంధతిపదవికి రావలెననియు, మిడుగురు పురుగు
 నూచ్యుని గలువవలెననియు, భోగవనిత తత్త్వతకు సాటిగా

వలెననియు ప్రయత్నము చేసినయెడల యెంతప్రయోజనకారి యగునో, అల్లిబిల్లిగానల్లిన యీదిన్ని పొత్తమునువ్రాసి, సంస్కృతాంధ్ర భాషలందలి ప్రాధతను వహించి, వేదాంతరహస్యములను చక్కగా అనుభవజ్ఞానముచే గ్రహించినటువంటి మహాపండితులచేత వ్రాయబడిన విషయముల కంటెను యిది చక్కగా ప్రకాశించునని తలంచుట అంతప్రయోజనకారి యేనగును.

మరియు మాజననియగు నుబ్బమ్మగారు నోచిన నోములయొక్క ప్రభావమునియే నొచనగును. మాజనకుడగు గురయ్యగారు చేసిననుకృతవిశేషములప్పు నితరమేముండవచ్చును. పుత్రవాత్సల్యతజూపినన్ను పసిలేనమునుంచి మంచిమార్గమునందున ప్రవేశించునటులజేయు సుబోధనలనొసంగిన మాగురువు గారియొక్క అఖండమైనదయయే యీరూపముగా నాజిహ్వా యందునటించినది.

పరతత్వ చింతానుభవులైనటువంటిన్ని సంతత శాంతస్వభావము గలవారైనటువంటిన్ని బ్రహ్మశ్రీ సిరిగుప్ప మధ్వేశరావు పంతులుగారి కనిష్ఠ పుత్రగర్భంబగు బ్రహ్మశ్రీ బల్లారి భీమనేనరావు పంతులుగారు యీదిన్ని పొత్తమును చక్కగాపరిశీలించి విషయమందలిగల కొన్ని దోషములను అచ్చటచ్చట తొలగించి శక్తివంచనలేకుండ సాధ్యమైనంతవరకు విషయమును దోషరహితముగాను చదు

వరులకు శ్రవణానందమగుగట్టులగాను జేసినందులకు వారి యొక్క మగుణసంపత్తిని యెంత కొనియాడినను తీరదుగాక కృతజ్ఞతాసూచకముగా వారికి నావందనములు:—

మరియు యీచిన్నిగ్రంథమును ముద్రించుటకొరకు నన్ను ప్రోత్సహించి సాధ్యమైనటువంటి సహాయమునుగా ని సలహానుగాని సమయస్ఫూర్తిగా నాకునుసంగి యీగ్రంథ ముద్రితమనెడు కార్యమును తుదముట్టించి నందులకుగాను మ॥ సిద్ధోజ రామస్వామి యెల్లయ్య గాల్గయొక్క పుదార సాహసముల నెంతనికొనియాడుదు.

వీరలకుతోడుగ యీకార్యమును నిర్వహించుటయం దలి ప్రోత్సహమును జూపినటువంటి మ॥ జక్కంపూడి ఆది నారాయణ నాయుడుగారియొక్క మ॥ పి॥ నరసింహులు గారి యొక్కయు కీర్తులను శ్రీరామచంద్ర పరమాత్మ ఆచంద్రతారకముగ ప్రకాశింప జేయుగాక:—

ఇట్లు

తో. వెంకటనారాయణ,

బుధజనవిధేయుడు.

అంకితము.

ప్రవాహములో యెంతకల్మషమున్నను సాగరమంగీ
కరించునటుల నాచిన్ని పాత్రములో యెన్నిబాల్లులున్నను
వసుంధరాత్మజలోలుడైన శ్రీరామపరమాత్మ అంగీకరించునని
దృఢచిత్తత గలవాడనైతిని.

రాజహంస సీరమును క్షీరమును గలవివకచోట నుం
చినయెడల క్షీరమును గ్రహించి సీరమును నిగ్రహించునటుల
బండితులు పామరులు యీచిన్ని పాత్రమందలి యెవ్వధమైన
దోషములున్నను మన్నించి విషయమును మాత్రము గ్రహిం
తురని నాముఖ్యప్రార్థన.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

TESTIMONIAL.

Camp : SRINAGAR.

2—12—1918.

V. KAMESWARAROW,

B. A. B. L. & F. T. S.

Dear Sir,

I have been all the while on tour and now returned from the camp. I remember to have promised you to give my "opinion regarding the book written by you styled Narayana Subhashitam."

I herein enclose my opinion which I hope, you will find.

Closing with my best wishes to you in your future endeavours.

Yours truly,

V. Kameswararao.

OPINION.

I have gone through your book and found to be the most useful one to men of all ages. The simple and beautiful figurative language expressed therein is really displaying the wit of the author. The compilation of this book shows the pains taken by the author in establishing the fundamental truth of nature.

Men of good experience in philosophy, I believe, do agree with the author in many points.

ఓం

(శ్రీ)రామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ

నా రాయణ సుభాషితము

శ్లో॥ ఓంకారంబిందుసంయుక్తం నిత్యధ్యాయంతియోగినాం
కామదంమోక్షదంచైవ ఓంకారాయనమోనమః॥

గమాగమస్థంగమనాదికూన్యంచిత్రూపదీపంతిమిరాళహారం॥
యత్పూచతేసర్వజనాత్మసంస్థంనమామ్యహంసంపరమాత్మ
రూపం॥

బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ ఈశ్వరశ్చసదాశివః॥
ఏతేగర్భగతంచైవ తస్మైశ్రీగురువేనమః॥

ఈప్రపంచమందున యీశ్వరునిచేసృజింపబడిన ఆనంత
కోటిజీవరాసులలో మానవుడైజన్మించుట శ్రేష్ఠము. దానిలో
యీభరతేఖండమున జంబూద్వీపమందుపుట్టుట వృత్తమము.

ఏలననగా సమస్తప్రాణులకు వాగువాటియొక్క శోక్కులను
సఫలతజెందించుటకు తగినటువంటి పదార్థములకు అటవట్టె
యున్నది. మరియు భక్తి, జ్ఞాన, తత్వవైరాగ్య, ముక్తులనడు
వాటియొక్క సారమును గ్రోలినటువంటి మహాత్ములకు జన్మ
భూమియై యున్నది. మానవుడైపుట్టుట దుర్లభము. దానిలో
అంగహీనుడుగాకుండాపుండుటపు తమము. దానిలో పురుషు
డై జన్మించుట దుర్లభము. దానిలో బ్రాహ్మణుడై పుట్టుట
ధన్యత. ఇచ్చట బ్రాహ్మణుడనగా బ్రహ్మజ్ఞానమునుసంపాదిం
చినవాడని అర్థము. ఎఱులననగా జ్ఞో! జన్మనాజాయితేభూద్రుః
కర్మనాజాయితేద్విజః! వేదాభ్యాసేనేవిప్రాణం । బ్రహ్మజ్ఞానం
తు బ్రాహ్మణః॥

మరియు అద్వితీయపరబ్రహ్మమగు భగవంతుడు ఓం
కారస్వరూపుడని చెప్పబడుచు. ఆఓంకారము అకార పుకార
మకార సంజ్ఞారూపకమయిన అక్షరత్రయమలతో సంకలిత
మయిపుండును. వీనినే పెద్దలు ప్రణవమని చెప్పుదురు. ప్రణ
వార్థముచు గ్రహింప పరిశుద్ధబ్రహ్మవేత్తలకు తప్ప యితరు
లకు సాధ్యముగాదు. ప్రణవమే పరబ్రహ్మమని వేదములు
ఘోషించుచున్నవి. యిటువంటి ప్రణవార్థము నెరిగినవాడే
బ్రహ్మజ్ఞుని అనిన్ని యిటువంటిజ్ఞానము గలుగుట బ్రహ్మజ్ఞా
నము గలుగుట యని అర్థము.

యిచ్చుట జాతివిచ్ఛేదము. ఏలననగా పూర్వము మహాభక్తులు, పరమతపోధనులగువారలు యావస్థాది వారలభక్తి తపశ్శక్తులచేతనే బ్రహ్మత్వమును పొందిరిగాని జాతి వలన బ్రహ్మత్వమును బడసినవారల కైతరె. మనుజుడై జన్మించినందుకు ఫలము యేమనగా తనకు శమస్తజీవరానులకంటె మత్తమమైన జన్మము లభించినందుకు దానిని సార్థకముజెందించుటయే మానుషత్వముగాని దీనికి వ్యతిరేకముగా నడచుకొనుట ద్విపాదజంతుసమానమని పిలువబడును. గనుక మనుజుడు అతిజాగరూకై తనకుగల్గిన మానవజన్మమున కవమానమువాటిల్లకుండా రాత్రింబగలు బూనికతో ప్రయత్నించవలెను. యీరీతిగా బ్రయత్నించుటకుముందే దేక్షియ అవశ్యకమో అది యేవిధముగా లభించునో దానిని గుర్తెరిగి పురుషుడు పూనికతో పాటుపడవలయును. మనుజుడు తన పూర్వకర్మచే జన్మమును మున్నతదశకు తెచ్చుకొనుటకు చతుర్విధపురుషార్థములు గలవు. అవి ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము వీటిలో మోక్షమనునది వక్కటిమాత్రమే మనుజుని జన్మమును సాఫల్యపరిచెందించును. మోక్షమనగా జీవుని బంధవిముక్తునిగా జేయుటయని అర్థము. యీమోక్షము బొందుటకొరకు తగినపుష్కరణములు గలవు. వాటిలో 1 కర్మయోగము, 2. భక్తియోగము, 3 జ్ఞానయోగము. యిచ్చుటయోగమనగా జీవపరమార్థైక్యనుసంధానమని అర్థము.

యోగమనగా కూడిక అని, అర్థముకూడా గలదు. వైనుదహరించిన మూటివిషయమై కొద్దిగా నూదించి విడచెద.

భక్తియోగమనగా నవవిధభక్తులచే జీవాత్మను పరమాత్మతో సంధించుట అని అర్థము.

కర్మయోగమనగా యేవిధమైన కర్మచేసినప్పుటికిన్ని దానియొక్క ఫలాపేక్ష లేకుండా వుండుట. మరియు కర్మచేయునప్పుడు కర్మిష్టివలెనే గాన్పించవలెను, గాని దానిఫలము నుమాత్రము గోరగూడదు. కోరినయెడల దగినంత ఫలము లభించును గాని శాశ్వతానందముకలుగదు.

ఉదహరణము:—

వకమనుజుడు మరియొకమనుజునకు వకపనిగాని యేదోవకవిధమైన జీవనోపాయమునుగాని చూపించి వానివల్ల యేవిధమైన లాభమును బొందినయెడల ఆమనుజుడు వానికి ప్రత్యుపకారముగాచేసిన లాభమును స్వీకరించుటలో యేయే పాపము లొనర్చినాడో అవి అన్నియు యీలాభమును ప్రత్యుపకారముగా బడసినవానికి తప్పక జెంది, తుదకు కర్మసంచయమును వృద్ధిపొందించును. గాన యీకర్మ చేయకములో వంచన యేమాత్రము వున్నయెడల తప్పక కర్మిష్టిగానే పిలువబడును. అనగా తన సుఖదుఃఖములు యేలాగువుండునో పైవారలవికూడా ఆలాగునే వుండునని తేలించి వారల

కు జేయుకార్యములలో యేవిధమైన ప్రతిఫలము గోరకుండా జేయుటయే కర్మయోగ మనబడును. మరియు ఫలాపేక్షలేని కర్మమనగా గతించినదానికొరకు చ్ఛింతించక దాబోవుదాని విషయమై గోరక సమదర్శిమై సర్వకాలములందున తనకు లభించిన దానితో తృప్తిజెంది సర్వము పరబ్రహ్మస్వరూప మని దలంచి జేయుకర్మముల ఫలములను అపేక్షించక కర్మి ప్తినలెనే జరిగించుకొనుచూ భగవంతునికి అర్పణజేయవలె ను. లేశమాత్రమైన గోరికగాని, వంచనగాని మనస్సునందు గలిగి కర్మముచేసినయెడల తక్షక కర్మబాధించును గాన అతి జాగరూకత్వో కర్మములను జేయుచు భగవంతునికి అర్పణజేయుచు జ్ఞానమును సంపాదించవలెను:—

జ్ఞానయోగమనగా జ్ఞానమూతో జీవాత్మను పరమాత్మతో లయింపజేసి ఆనందించుట. యీజ్ఞానము మూడువిధములుగా పరిణమించును.

ఎటులననగా స్వాతివానచినుకు భూమిపైనబడినప్పుడు యింకిపోవును. ఆచినుకే తామరపత్రముమీద పడినప్పుడు మూత్యమువలె గాన్పించును. గాని దానిని మనము చెరిపినయెడల చెడిపోవును. ఆచినుకే ముత్యపుచిప్పలో బడినయెడల ముత్యమగును. అటువలెనే శుద్ధజ్ఞానము గల్గినయెడల తక్షక జీవాత్మ పరమాత్మతో లయించి అనందమును బొందును.

ఇది యెఱులననగా పైనుదహరించిన కర్మ, భక్తి, యోగములను చక్కగా ఆనుష్ఠించినయెడల జ్ఞానముదముంచి సమస్తభూతములు పర్మబహ్వస్వరూపమని భావనగలుగును. అప్పుడే లోపలవున్న జీవాత్మ, ప్రాణిని పరమాత్మయు యేకమని భావనగలిగి అవిద్యయును తెరను గురుభక్తి అనెడు జ్ఞానోదయము కాగానే అద్వితీయమగు పరబ్రహ్మము తానే యని తెలసి ఆనందించును.

పైనుదహరించిన మూటిలో నొకదానిని దేనినైనను మనము శ్రద్ధగల్గి బూనికొని ప్రయత్నించుటకు తలచిన యెడల కొన్ని మార్గములు గలవు. వాటిని వివరించెదను:— సత్యము, భూతదయ, పరదాదాధనవిసర్జనము, భక్తి, జ్ఞాన విచారణ. వీటిలో యేది అభ్యసించినప్పటికిని త్రికరణశుద్ధి ముఖ్యకర్తవ్యము. త్రికరణశుద్ధి అనగా మనోవాక్కర్మములు మూడు యేకరీతిగా నుండవలెను.

సత్యము

సత్యము పరిశీలించినయెడల దానికి సమతుల్యమైన కుదార్థము ప్రపంచమందేదియు కాన్పించదు. ప్రాణములను కాపాడునంతటి శక్తి దానిలో గల్గియున్నది సత్యమువల్లనే సమస్తధర్మములు త్రోవనడపనారంభించినవి. యిదియే మూల కారణము. యిదియే మోక్షద్వారమునకు మొదటిమెట్టు. దీని

వల్లనే సకలయిష్టార్థములు ప్రాణులకు జేకూరునని పెద్దలు వక్కానింతురు. తుదకు చతుర్వేదములు సహితము యీ సత్యమునకు సమతుల్యముగావు. యిటువంటి మంచివస్తువును మనము యెంత అభ్యాసమునకు తీసుకొనివచ్చిన అత్యధలము లభించును. సత్యమును కాపాడుకొనుట మానమును కాపాడు కొనుటకంటె కష్టము.

పూర్వము పద్మక్రవర్తులలో నొకడగు హరిశ్చంద్రుడు మానవతియగు భార్యను సహితము ఛండాలునికి విక్రయించి తుదకు జాతి, మానము విడవాడి సత్యమును కాపాడుకొనుటకు పడరాని గడగండ్లుపడి, పట్టువదలక తుదకు సత్యమును సాధించినందుచేతనే గనా త్రిలోకములందు కీర్తినిజెందెను. అదిగాక, యోగులకుగాని, తాపనులకుగాని తనవివ్యమంగళ విగ్రహదర్శనమును నొసగనటువంటి అనుదర్శనమును నేత్రోత్సవముగా భగవంతుడు హరిశ్చంద్రునకు నొసగెను. గనుక అది కాపాడుకొనుటకు కొన్ని ప్రయత్నములను మనము సాధ్యమైచింతవరకు చేసినయెడల లాభకారీయై యుండును.

మన దినచర్యలలో వ్రదయము మొగలుకొని సాయం తనమువరకు వివిధమైనటువంటి క్రియలు, వాటికణగుణ్యముగా కర్మములు జరుగుచునే వుండును. అటువంటి కాలచక్రము యొక్క విలువసహితము సత్యమును అనుసరించియే నడచుచున్నది. అటువంటి కాలముయొక్క స్పృహ, స్థితి లయములకు

కారణభూతుడై సట్టి భగవంతునకు సత్యస్వరూపుడని నామముగలెను మరియు అటువంటి సత్యస్వరూపుని నియమించుట కొరకు మంత్రములు యేర్పడెను. అవి సనాతనమునంచినీ యుగత్రయములలో సహితము యీ సత్యమనేను దీపముచేత నే బ్రకాశించుచున్నవి. మరియు చైతన్యమను పదార్థము ప్రతిజడ అజడ వస్తువునందును గుమిడియుండియు కనిపించి, కనిపించనటుల వున్నదో అటువలెనే సత్యము అతినూత్నమై సర్వమునందున నిండియున్నది.

యీ సత్యమును అనుసరించి రాగద్వేషాదులు పారదోలి అరిష్టశ్వర్గముల నంటగల్గి, యింద్రియమనోనిగ్రహమును గట్టిగా నాధిచి కర్మభయమునంటి బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొన్న మహాత్ములయొక్క దివ్యనామములను త్రికాలములయందున కీర్తించుచున్నారము.

వకతార్కాణము చెప్పెదః—

పూర్వము రాక్షసులగురువగు శుక్రాచార్యుడు అసత్యముపలుకుమని బలిచక్రవర్తికి యెంతబోధించినను ఆ రాక్షసుల రేడు వినక యారీతిగా జెప్పెను :—

మ॥ నిరయ్యలైన నిబద్ధమైన ధరణి

న్నిర్మూలనలైన దు ।

ర్మరణంబైనఁ గులాంతఃపున నిజమున్
 రానిమ్ము కానిమ్ము పో ।
 హరుడైనన్ హరియైన నీరజభవు
 డభాగ్యతుండైన నాఁ ।
 దిగుగన్నేరదు నాదుజిహ్వా వినుమా
 శీవర్యవేయేటికిన్ ।

అని గురువుగారికి సమాధానమును చెప్పెను. గాని
 తనకు కీడు మూఁడునని గురువుగారు వారించినను వినక సత్య
 మును కాపాడుకొనుటచేతనే శ్రీమహావిష్ణువు అతని ద్వారము
 వద్ద సదా సేవసంసంగుచుండెను. ఇది యిటులనుండగా
 యేసాతువచేతనోగాని, శుక్రాచార్యుడు బలిచక్రవర్తితో
 అసత్యము కొన్ని వేళలయందున చెప్పవచ్చును, దోషముచెం
 దనేరదు, అని యీదిగువ నుదహరించిన రీతిగా జెప్పెను:—

గీ॥ వారిజాత్ములందు వైఖాహికములందు ।
 బ్రాణ విత్తమానభంగమందుఁ ।
 జకితగోకులాగ్ర జన్మరక్షణమందు ।
 బొంకవచ్చు నఘము పొందఁడధిప ।

అనగా వివాహమునకు సంబంధించిన విషయములలో అసత్య
 ము లాడవచ్చునని దోచుచున్నది.

కళ్యాణములు స్థిరపరచుటలో బాలికయొక్క లోపా
లోపములు బాలునియొక్క దలిదండ్రులకు దెలియనీక ఆ
బాలికను వారలముందు శ్లాఘించి యేదోవకవిధముచేత
యత్నములు పన్ని వారిరువురకు కళ్యాణముగావించిన పిమ్మట
బాలికాబాలకు లుభయులకు పరస్పర సంబంధము కలిగి
నప్పుడు బాలికయొక్క లోపములు బాలుడు తప్పక గుర్తెరిగి
బాలికయందుగల ప్రేమాతిశయములు దినదినము క్రమము
గా తగ్గి తుదకు మానరక్షణ ప్రాణరక్షణకంటె ముఖ్యమని
దోచి ప్రాణములను బలవంతముగా విడచిపెట్టుటకు ప్రయత్న
పడినప్పుడు యీసంబంధమును యేపెద్దలు కూర్చినారో గదా
యని పత్యాత్మాపజ్ఞు వానిని దూషించి, విధినిదూరి, ప్రాణ
ములు విడచుటయో లేక సన్యాసమును స్వీకరించుటయో
లేటప్పించును. నిక్కము ఆలోచించినయెడల అంతయు వివాహ
కాలముందు యీదాంపత్యమునుకూర్చిన పెద్దలయొక్క గీర్తి
యనియే శ్లాఘించవలసినది. — కాబట్టి సత్యము మొట్టమొదట
నే వచించినచో యీకష్టములు లేలచూపకుండా వుండును
కదా! ఇందుమూలముగా సత్యము యెంతవిలువగల పదార్థ
మో ఆలోచించుడి.

మరియు ప్రాణ, విత్త, మానభంగమందు బొంకినచో
దోషము ఘటించదని దెలసినయెడల చక్రవర్తియగు హరి
శ్చంద్రుడు యేల అంత చిక్కులకు సహించి పడరాని పాట్లు

పడి సత్యమును కాపాడుకొనెను. పరబ్రహ్మస్వరూపుడగు భగవంతునకు సత్యస్వరూపుడని నామముగల్గెనుకదా? అస గా పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము సత్యస్వరూపుడగు భగవంతుడే సమనర్థియైయున్న పృథ్వీసత్యమన్న మాటపుత్పత్త్యగుటకు న్ను, పుత్పత్త్యయినచో దోషములేదని యెట్లు నిర్ధారణచేయన గును. మాయాకల్పితులైన మానవులు నిస్సందేహముగా మాయావిమోహితులై యింద్రియలోలులై సత్యాసత్యము యొక్క విలువను గ్రహించుటకు శక్తిలేక అసత్యము వకా నొకవేళలందున బాధించదని వక్కాణించినట్లు గాన్పించు చున్నది. గాని నిప్పు యెన్నటికైనను దానివేడిమిని లేకుండా రాజిల్లదుగదా? మరియు నిప్పుచే గప్పబడినప్పటికిన్నీ నిప్పు తొలగించినయెడల నిప్పు యేలాగున నిజరూపమున, గుణమును కనపరచునో అటువలెనే సాంచభౌతికకల్పితులైన ప్రాణులు మాయను తొలగించుకొనినయెడల సత్యముయొక్క ప్రభావము కనబడును. తుదకు సత్యములేనిది జపములు, తపములు, యాగములు, హోమములు, క్రతువులు, యోగములు, అణిమాదిసిద్ధులు మొదలగాగలవి యేవియు ఫలింపనేరవు. వేయిమాటలేల ఏప్రణవముయొక్క ముఖ్య శ్రయముచేతనే వేదశాస్త్రములు నుపజీవించుచున్నవో ఆ ప్రణవము సత్యరూపియై యున్నది.

మనము ప్రస్తుతము కుటుంబసంరక్షణార్థమై దినచర్యలలో పుడయమైనది మొదలుకొని సాయంత్రమువరకు లెక్కలేని అసత్యములను నాడుకొందుము. వాటివల్ల ఫలము లేనప్పటికిన్ని మన జిహ్వ అసత్యమాడుటయందు ఖ్యాతిని జెందును. దీని కొక తార్కాణము చెప్పెదః—తనచేత గానటువంటి కార్యమును చేయగలనని యితరులతో జెప్పి రిక్తకోరికలకు అస్పదమును గల్పించి కొంతకాలము నేడు రేపు అని జరిపినందున వారిరువురయొక్క మైత్రీ గ్రమముగా క్షీణించును. ఇంకా చీటికి మాటికి లీలావినోదముగాను క్రీడావినోదముగాను బొంకుట కలదు. ఇది యానత్తు సాధ్యమైనంత మట్టుకు జిహ్వను పదిలపరచి దినదినము అసత్యములాడుట తగ్గించినచో మంచిది. ఏలననగా గృహమునకు బునాది ఆధారముగానున్నట్లు సకలమంత్రములకు నాధారముగానున్న బ్రణవము సత్యమై యున్నది. ఇటువంటి ప్రణవము అక్షరములలో నొకటి. అక్షరమనగా నశించకుండా నుండునది అని అర్థము. సత్యములేక యితరమైనది యేడియైనను నశించును గాన ప్రణవము సత్యరూపియై యున్నది ఇది యిటుల నుండగా నుమతి యిట్లు వ్రాసెను:—

ఎప్పటికైయ్యెదిప్రస్తుత మప్పటికా మాటలాడి అచ్యుతమనముల్ నెప్పించక తా నెవ్వక | రప్పించుక తిరుగువాడు | ధన్యుడు నుమతీ! దీనియొక్క బాహ్యార్థము:—వక సంగతియొక్క

నిజస్థితి వకనికి బాగా తెలిసినప్పుడు అది యదార్థముగా రెండవవానికి చెప్పినట్లయితే వాని మనస్సు నొచ్చునని తెలిసినప్పుడు ఆ సంగతిని గుప్తపరచి రెండవవాని భావమును గుర్తెరిగి మాటలాడవలెనని భావముగా నుండవచ్చును. గాని యిచ్చట సత్యమునకు విరుద్ధముగా నుండును. దీని అంతరార్థము యిటులనుండవచ్చును. వక సంగతియొక్క నిజస్థితి తెలిసినప్పుడు రెండవవాడు దానినిగురించి అడిగినప్పుడు ఆ సంగతియొక్క నిజస్థితి వానికి చెప్పినట్లయితే వాని మనస్సు వ్యాకులమును చెందునని బోచినప్పుడు మానమును ధరించి ధన్యత నుండవలెనని భావము. గనుకనే మానముద్రచేత వాక్కువల్ల గలుగు కర్మము సహితము క్షీణించునని మానులు మానవ్రతమును అనుష్ఠింతురు. గాని రాజయోగసంధానులైన బ్రహ్మవేత్తలు తామరాకునీటియందుండి అంటిఅంటనట్లు నటించును గాన వారలకు యెవ్విధమైన దోషములు అంటనే రవు. సత్యమనకు పదార్థమునకు సమస్తవస్తువులయందును, సర్వకాలములయందును గానియొక్క విలువకు హెచ్చుతక్కువలు లేవుగాదా! కాబట్టి వకపర్యాయము అసత్యమాడి జిహ్వాను చెడగొట్టినమీదట రెండవపర్యాయము భగవంతుని గుణాభివర్ణనము పాడుటకు యెటులలేగును. గనుకనే పూర్వమందున ఋషులు తాపనులు మొదలుగాగల మహాత్ములు సత్యమును కాపాడుకొని మంత్రసిద్ధి, యోగసిద్ధి మొదలుగాగ

ల సిద్ధులను సంపాదించుకొని కీర్తిని కాశ్వితముగా ప్రకాశింపజేయుచున్నారు. సకల మహామంత్రములు పూర్వపు ఋషి ప్రోక్తములేగదా, అయినప్పటికిన్ని మన జిహ్వా చెడినందున అవి సిద్ధింపనేరవు అనగా సత్యము చెడినందున మంత్రసిద్ధి కానేరదని అర్థము. మంత్రసిద్ధిగాని యోగసిద్ధిగాని గలిగిన యెడల జ్ఞానము గలుగును. జ్ఞానమువల్ల నిజపదార్థముయొక్క గురుతు తెలుసును. నిజపదార్థముయొక్క గురుతు తెలిసినందున ఆనందము కలుగును. అటువంటి ఆనందస్వరూపమును గాంచినమీదట అద్వితీయముగు పరబ్రహ్మము తానని తెలుసును. గనుకనే పరమాత్మునకు ఆనందస్వరూపుడని నామము గల్గెను. కాబట్టి సత్యము ప్రతివిషయమునకున్న ఆధారభూతమై వున్నదని భావము. గనుక యిటువంటి సత్యమును కాపాడుకొనుటకు మనము సాధ్యమైనంతవరకు అభ్యాసము చేయవలయును.

భూ త ద య .

రెండవది భూతదయ:—

భూతదయ అనగా అవంతకోటిజీవరాసులయొక్క సృష్టి, స్థితి, లయములను తన మాయ అను విలువలేని క్షాలచక్రముచేత వినోదమును గావించుచున్న ఆ పరబ్రహ్మస్వరూ

పునిచే సృజింపబడిన విపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతముగల జీవములను సమదృష్టితో జూచుట అని అర్థము:—

విపీలికముకంటె ప్రాణముగల్గిచిన్నజీవము మన మాంసచక్షువులకు గన్పడునటువంటిది వేరొక్కటి నుండనేరదుకదా? అంత స్వల్పజీవమునకు సహితము సుఖదుఃఖములు, ఆహార, భయ మైదున, నిద్ర జాగ్రత్త మొదలుగాగల అవస్థలు గలిగి యున్నవి. మరియు స్థూలశరరముయొక్క నిర్మాణమును చూచినయెడల దానికి మనకు భేదము లేదు. సౌకల్యవికల్పములును, జననమరణావస్థలును, అకాలమృత్యువులును నెంచి జూచినయెడల దానికి మనకు వ్యత్యాసము గాన్పించదు. శీతోష్ణస్థితులుకూడా సమముగానే నుండును. ప్రాకర్ష, అగామి, సంచితము లనెడు కర్మత్రయములుకూడా దానికి మనకు సమముగానే ఫలములను పంచిపెట్టుచుండును. అదిగాక ప్రకృతిసంబంధమైన వ్యవహారములలో సహితము చక్కగా పరిశీలించినయెడల లేతమైనను భేదము కాన్పించదు. యుగత్రయములలో సహితము దానియొక్క సృష్టి, స్థితి లయములకున్నా అందుమూలముగా సంబంధించినటువంటి అంతర్బహిర్భేదములకున్ను తత్వమును యెంచిచూచినయెడల భేదముండునని నోచదు. గనుకనే విపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము యెంచిచూచినయెడల సమస్తజీవరాసులు పరబ్రహ్మస్వరూపమని నిర్ధారణచేయుటకు సందియమేల? ఇందులకుగాను వేమనా

ర్యలు యిట్లు వక్కానించిరి. ౯॥ జీవజీవిజంప శివునినేచంపు
ట జీవుడరసిచూడ శివుడుగాదె జీవుడే శివుడని సిద్ధంబు తెల
యరా ॥౧॥ మరియొక విశేషము కలను. చునము ఆ పిపీ
కముయొక్క చర్య, వాక్కు మొదలుగాగలవి పరిశీలించినం
తటి నూత్నజ్ఞానమును సంపాదించనందున భేదము వున్నటు
ల గాన్పించును గాని జ్ఞానచక్షువుతో గాంచినయెడల తత్వ
ముయొక్క గుట్టు బట్టబయలగును.

ఎటులననగా బురదలో పంకజము మొలచును. దానికి
దగ్గరనే మండూకము వసించును. భ్రమరము దూరముగా
నెక్కుడనో వుండును. పంకజము వికసించినతోడనే భ్రమర
ము వాయువేగముగావచ్చి దాని మకరందమును గ్రోలి ఆనం
దించును. సమీపమున వున్న మండూకము బురదలోనుండి
యే ఆనందించును. అతివలెనే భ్రమరమనెడు జ్ఞానులు మక
రందజ్ఞానమనెడు ఆనందమును పొందుటకు యెంతశ్రమగలిగి
నప్పటికిన్ని విడువరు. మండూకమనెడు అజ్ఞానులు ప్రపంచమ
నెడు బురదలోనే పూడిదానితోనే ఆనందించి జ్ఞానశూన్య
లై వుండురు. కాబటి జ్ఞాననేత్రము విప్పినయెడల తత్వములు
యొక్క యదార్థము గాన్పించును. గాన్పించినచో భేదభావ
న తొలగును. భేదభావన తొలగినచో సమదృష్టి, దయ గలు
గును మరియు జడ అజడపదార్థములయందునకూడా పరబ్ర
హ్మస్వరూపము నిండియున్నది. ఎటులననగా పుష్పమునకు

బాల, యవ్వన, వార్ధికదశలు కలవు. వాటిని మనము అతినూత్నజ్ఞానముతో గ్రహించవచ్చును.

ఇంకను దానికి సుఖదుఃఖములు జననమరణావస్థలు కూడా గలవు. పుష్పమును తీసి దాని రేకుమీదను చన్నీటిని చిలికినయెడల వకవిధమైన మార్పు గాన్పించును. తిరిగి వేడి నీటిని చిలికినయెడల మరియొకవిధమైన మార్పు గలుగును. దీనివల్ల దానికికూడా సుఖదుఃఖములు గలవని నూత్నజ్ఞానముతో గ్రహించవచ్చును. పుష్పము మొగ్గగానున్నప్పుడు స్థితి, వికసించినప్పుడు పున్నస్థితి, వాడిపోయి రేకులపలుత్వములేర్పి క్రిందను పడినప్పుడు పున్నస్థితి వీటిని చూచినయెడల దీనికి కూడా బాలయవ్వన వార్ధికదశలు గలవని నిర్ధారణ చేయవచ్చును. దీనికికూడా శీతోష్ణస్థితులు గలవు. గులాబిచెట్టు వక దేశములో బలముగలదిగాను, వాసనగలదిగాను, మరియొక దేశములో బలహీనముగాను, సువాసనలేకున్నదిగాను యుండును. ఈమార్పులు ఆ చెట్టుయొక్క పుష్పములకు గలుగుటకు కారణము శీతోష్ణస్థితులనియే గ్రహించవలెను. పైనుదహరించిన సుఖదుఃఖములు బాల, యవ్వన, వార్ధికదశలు, శీతోష్ణస్థితులు గలిగినప్పుడు జననమరణావస్థలుకూడా ఆపుష్పమునకు గలిగియున్నవని చెప్పటకు సందేహములేదు.

మృత్తిక (మన్ను) దీనికికూడా పుష్పమువలె సుఖదుఃఖములు, బాలయవ్వన వార్ధికదశలు, శీతోష్ణస్థితులు, జనన

మరణావస్థలుకూడా గలవు. మృత్తికను దెచ్చి దానిమీద నీటిని పోసినయెడల వకవిధమైన భేదముకాన్పించును. ఆమృత్తిక మీదనే విస్తారముగా వేడినీరు పోసినవిమ్మట చిన్నమార్పు గలుగును. వేడినీరుగాని చల్లినీరుగాని వేరే వకవిధమైన మృత్తికమీద పోసినయెడల వెంటనే దీనికికూడా గొప్పమార్పు గలుగును. దీనినిబట్టిచూడగా సుఖదుఃఖములు గలవనిచెప్పవచ్చును. మరియు మృత్తికను వక్కచోట పెక్కుసంవత్సరములువుంచి దానిని త్రవ్వినయెడల గాని స్పర్శించినయెడల గాని దానికి మొట్టమొదట పున్నంతపటుత్వము తుదకు పుండనేరదు. దీనినిబట్టిచూడగా దీనికి సహితము బాలయవ్వన వార్ధికదశలు గలవని చెప్పవచ్చును. మృత్తిక వకచోట వకరంగుగానూ, కఠినముగా మరియొకచోట మయ్యెకరంగుగానూ, మృదువుగానూ డును. దీనినిబట్టిచూడగా దీనికికూడా శీతోష్ణస్థితుల భేదముగలదని భావించవలెను. యివి గలిగినమీదట జననమరణావస్థలు గలననుటకు లేకమా త్రమైన అటంకము గలుగనేరదు. కాబట్టి స్వకీయమును త్రివిధాత్మకమైన మాయతో సృష్టి, స్థితి లయములకు గారణమౌతుడైనట్టి పరబ్రహ్మము సర్వమంశన నిండియున్నాడనటకు సంతయమేల?

ఇది యిటులనూడగా గొందర మౌనవులు “ఆత్మవత్సర్వభూతాని అహింసా పరమోధర్మ” అన్నవాక్యములను పాటించకుండా దయావిహీనులై, యింద్రియలోలులై, కర్మా

ను బద్ధులరై జీవసులను. దేవతులకు బలియిచ్చుటయందు చాలా అశక్తిగలవారలై యున్నారు.

ఆదేవతలు వారలయొక్క పూజలను, బలులను అంగీకరించి వారలకు శ్రేష్ఠమైన జన్మములను యిహమందున పరమందున లభింపజేసి ఖ్యాతిని జెందించుచు తలించియున్నారు. యిదియెంతవరకు వాస్తవమో తత్వమును పరిశోధించిన యెడల బయలుపడును. తల్లికొడుకులను బలిగోరునా? అటువలన భగవంతుడు సమస్తజీవరాసులను సృజింపజేసి తనయొక్కదయను సమముగా ప్రతిజీవరాసియందున స్ఫురించి సమదర్శియై యున్నప్పుడు జీవసులను బలిగా అంగీకరించి మూఢమానవులయొక్క గోర్కెలను సఫలతమొందించుననుట అనుమానాస్పదము. అదిగాక పరబ్రహ్మస్వరూపమే వివిధమైనటువంటి రూపునామములతో పిలువబడుచున్నప్పుడు దేవతలు సహితము పరబ్రహ్మస్వరూపులనియే భావించవలసివది. యిటువంటి పరబ్రహ్మస్వరూపులగు దేవతలు బలినిగోరి ఆనందింతురా? మరియు పరబ్రహ్మమునకు ఆనందస్వరూపుడనికూడా నామముగలదుకదా! అటువంటి ఆనందమయునియొక్క స్వరూపులగు యీదేవతలు యెటులజీవములకు హింసను కలుగజేసెదరు. ఇంగులకు వేమనాచామ్యులుగారు యిట్లవక్కాణించిరి. క॥ జీవిజీవిజంపి జీలిక వేయగా | జీవలనబలిసి చెలగుచుండు | జీవహింసకులకు జిక్కునామోక్షంబు॥వి॥

ఇది యిటులనుండగా మనుజుడు తాను జేసుకున్న కర్మములను నివర్తిజేసుకొనుటకు యితర జీవములను బలియిచ్చినంత మాత్రమున నివర్తయగునా? దీనికి చిన్న పుదహరణము:—

వకమనిషి దొంగతనముచేసినప్పుడు రాజాధికారులు వానికి శిక్షను విధించుదురుగాని యింకొకనికి విధించరుగదా! అటువలెనే యెవరుచేసుకున్న కర్మ వారు అనుభవించవలెను. గాని జీవములను బలిగాయిచ్చినచో ఆకర్మ యెట్లుతొలగును.

మరిగొందరు యజ్ఞఫలాపేక్షులై తత్కూలముగా లభించిన సుఖములను ఆనందింపగోరుచున్నారు. ఆయజ్ఞములు అయిదువిధములు, బ్రహ్మయజ్ఞమనియు, దేవయజ్ఞమనియు, భూతయజ్ఞమనియు, పితృయజ్ఞమనియు, మనుజుయజ్ఞమనియు, భాగింపబడినవి, వానిలో అద్యాపనాధ్యయనములు బ్రహ్మయజ్ఞము. హోమాదిక్రియలు దేవయజ్ఞము జంతువులను బలియిచ్చుట భూతయజ్ఞము అన్నోదకములచేత తర్పణములు నిర్వర్తించుట పితృయజ్ఞము. అతిథులన భ్యాగతుల నాదరించుట మానుషయజ్ఞము భూతయజ్ఞమానకు నైక్కదాకే బలిప్రధానమైనదని తెలియవచ్చుచున్నది. మంత్రశక్తిచే మృతి జెందిన పశువును జ్యోతిష్టోమముచేత భస్మముచేసి ఆభస్మమును అన్నాదికములయిన పదార్థములతో జేర్చి బ్రహ్మాదిదేవతలకు అగ్ని ముఖమున హవిర్భాగములనునంగి వానిని తృప్తినుందించి మిగిలినది దాను స్వీకరింపవలెను. మృతిజెందిన

పశువును మరల మంత్రశక్తిచే బ్రతికించవలెను, లేకున్నచో
నిజి పరలోకమున నుత్కృష్టపదవి అయిననిష్ఠించవలెను
కాబట్టి నిగ్రహానుగ్రహ సమర్థతగల మహానుభావులే భూత
యజ్ఞమున కధికారులుగాని తదితరులు కానేరరు. అట్లుచేయని
పక్షమున ఘోరనరకమునకు పాత్రులగుదురు. కేవలము మ
ధ్యమానములయందు యిచ్చగలవాడికిన్ని గ్రామ్యము లైన
కామ్యములను గోరేడివారికిని భూతయజ్ఞము అవస్థకర్తవ్య
ముగాని తదితరులకు ఫలకారి కానేరదు. అంతకష్టపడి తుద
కాయజ్ఞమును తుదముట్టించినను, శాకిని, ధాకిని మొదలగు
భూతములకు సంతృప్తికలుగుటతప్ప మరియొక విశేషలాభ
మేమియులేదు. భూతయజ్ఞములుజేసేడివారు పామరులనియు
ముముక్షువులైనవారికి యిది విశర్జనీయమనియు నావేదము
నందే నిషేదముసహితము వ్రాయబడియున్నది.

మరికొందరు మానవులు భగవన్నా మోక్షార్థముచేసి
పశుహింసచేసినచో పాపము ఘటిల్లదని నమ్ముకొనెదరుగాని,
అది యెట్లగును; యేలననగా త్రికరణశుద్ధిగా బాపపరిహారము
నిమిత్తమే భగవంతుని స్మరించుట న్యాయముగాని, దీనికి
వ్యతిరేకముగా పాపకర్మమును ఆచరించునప్పుడు భగవంతుని
స్మరింప వలసినదనుట వింతగానున్నది. యీవిషయములనెల్ల
నామూలాగ్రముగా పరిశీలించినచో జీవహింసభగవన్నియ
తమయిపట్టుతోచదుగాని జిహ్వాచాపల్యముచేత పీడింపబడిన

మహాసుభావుడైనచో యీరీతిగ వాసినాడని విశదమగుచున్నది. యాజన్మమున దేవతలకు బలియిచ్చిన జీవములు మరియొక జన్మములో మనకు శత్రురూపముగా జన్మించి మనలను యేదోవక విధముచేత తప్పక బలి నిమిత్తమై గురిజేయును. ఎటులననగా యింద్రియములు విషయముల యందాసక్తిగలిగి వాటిని సంగ్రహించి, వాటివలన గలుగు ఫలములను గుర్తెరుగక కర్మసంచయమును వృద్ధిచేసుకొనుచు అనుభవించినంత అనుభవించి, శేషమును మరియొక జన్మమందున అనుభవించును. గనుక నేకోః "జన్మాంతర కర్మఫలమవశ్యభోక్తవ్యం కృతక కర్మ తుభాశుభః! అని పెద్దలు వక్కాణితురు శాబ్దాబ్ధి. మన మేమరల బలికి పాత్రులమగుచున్నామ. వక జన్మమందున తప్పినను, మరియొక జన్మముచేసిన తప్పదు. గాన మనుజులు అతిజాగరూకులై హృదయాశాశమందున దయావృష్టిని నడతెగకుండా సమస్త జీవరాసులయందున భేదభావన లేకుండా వర్షించజేయుటే భూతదయ అని పెద్దలు పలుకుదు.

తనకు గల్గిన ముఖదుఃఖములు మానాభిమానములు, కామవికారములగు గుణములు యెదుటవారికికూడా పున్నవని భావించి సమస్త ప్రాణులయందును అంతర్యామియగు స్వయాత్మకు వక్కజేగాని భిన్నుడుగాడని దలంచి జీవకాశుణ్యము గలిగి వర్తించవలెను. నూన్యుడు యెటువలె సమస్త జడ, అజడపదార్థములమీదను తనయొక్క కిరణములను సమముగా

ప్రకాశింపజేయుచున్నాడో అట్లువలెనే మానవులు భేదభావనలేకుండా మద్యస్థిగలవారలై సమస్తభూతములందున సర్వకాలములందున వర్తించవలెను. మరియు “అహింసాపరమోధర్మ” అనువాక్యమును పెద్దలువక్కాణింతురు. అసగా భగవంతునిచే సృజింపబడిన జడ అజడపదార్థములయొక్క మనస్సును లేశమాత్రమైనప్పటికిన్ని నొప్పించకుండాపుండుట పరమధర్మమని యర్థము.

ఇది యిటులనుండగా ధర్మవ్యాధుడు యిట్లు వివరించెను. లోకముగో యెల్లవానిని తమతమ దేశాచార, కులాచార, మతాచారధర్మములకు లోపమురాకుండా నడచుకొని సత్కర్మములవాచరించుచు అత్యాశచే పీడింపబడి యకార్యకర్మములను బ్రవేశింపక, పరననితాపరాజ్ఞులులై, ధనప్రభావాదినతార్కరములచే బంధు భృత్య, మిత్రవర్గముల నిత్యము ఆదరించుచు, లభించినదానితో తృప్తిజెంది, లభించనిదానికొరకు చింతించక నూనూనినోచడగు భగవంతుని లీలయని భావించి సర్వభూతములయందున సమభావోపేతుడై యుండవలెను. దీనికి పుదహారణము.

పూర్వము జనకచక్రవర్తి సమస్తభోగభాగ్య బంధు మిత్ర కళిత్ర పుత్ర రామము మొదలగు యిహనుఖములు యెన్నిగల్గినప్పటికిన్ని ధర్మమార్గముతప్పక జాతివిక్షణలేకుండా, సకలజాతులను, సకలమతిముల వారిని, యేకభావనగల్గి పాలిం

చుచు, దీనిలో యెవరైనను స్వధర్మములనుగాని, యాను
పూర్వగా వచ్చినధర్మములనుగాని, నీతులనుగాని విడచి వ్యతి
రేకముగా ప్రవర్తించినవారలను శిక్షించుచు “అహింస” యు
న్నవ్రతము ననుష్ఠించుచు రాజ్యమును పాలించెనుగదా! గను
క తమతమకు సాధ్యమయినంతవరకును, జీవహింసచేయక
తొలగవలసినదిమాత్రము యుఖ్యకర్తవ్యము. అట్లు తొలగుట
యే అహింసయని చెప్పబడును.

మూడవది పరదారాధనవిసర్జనము:—

పరదారాధనవిసర్జనము.

అనాదిగావున్న జీవుడు యావజ్జీవపర్యం
సాపకర్మసంగయము సంచితమనబడును. ఆసంచితములో
తభాగమే పునర్జన్మమునకు హేతువై సాంచభౌతికశరీరమును
గల్పించి సత్కర్మదుష్కర్మానురూపములయిన సుఖదుఃఖము
లనుభవింపజేయును. యిదియే స్థూలశరీరధారణకు కారణమై
స్త్రీపురుషుజన్మాదులకు ఆదిభూతమై యుండును.

సమస్త దేవతాప్రీతిగాను, భగవదాజ్ఞానుకూలముగాను
చిన్న పెద్దలసాక్షిగాను సత్యమనెడు ప్రమాణముతోను మంగ
ళనూత్రమనెడు వస్తువును పురుషుడు స్త్రీమెడయందు గట్టు
ను. గట్టినదిమిషమునుంచియే ఆమె ఆయనకు భార్య అని

మునుబట్టి వారివారికి తగిలికలువంటి పురుషులకు స్త్రీలు స్త్రీలకు పురుషులు లభించుదురు. మనశసూత్రధారణ యనెడు పిలువబడును. సంచితములో యెవరెవరు చేసుకున్న ప్రారబ్ధమాట ప్రమాణముగాన దీనికి న్యతిశేకముగా పురుషుడు స్వస్త్రీనిగాక యితరస్త్రీనిగోరుట పరదారాగమనమని పేరు. యిది గలుగుటకు కారణములు పెక్కులుగలవు.

మోహంధకారమయిన మనశ్శక్తి చేతను ద్విక్తమగు మన్మథపిశాచ మావేశమయినప్పుడు మానినులపైని చింతపాయించితచే కుండినవారలకు యావనోన్మదముచేత గలిగి మన్మథుడేకరబ్రహ్మముగాను స్త్రీలే పుషాస్య కారిపలుకులే వేదవచనములుగాను, శృంగార లే పువనివత్తులుగాను, నటవిటగాయకవిదూషణలే మహాపండితులుగాను తమబుద్ధికి తోచినదే ప్రమాణముగాను స్త్రీభోగమే రాజయోగముగాను విషయానందమే బ్రహ్మానందముగాను దోచుట సహజము. అగ్నిగుండముదాపున నేటికుండపున్నరీతిగా స్త్రీలవద్ద పురుషులున్నవత్తుమన ధైర్యముకరిసిపోయి కామవికారముగలుగుట సహజమేగాని, వెలదులపొత్తు లభించకపోయినయెడల ప్రాణములకు హానికూడా వకానొక వేళలందున సంభవింపవచ్చు. అగ్నిచే కాల్చబడుశరీరములకు ఔషధమిచ్చే శాంతిగలుగునుగాని మన్మథపిశాచ

ముచే కాల్పబడుశరీరములకున్న మనస్సులకును నుపశాంతిలేదు.

మనోనిగ్రహములేనిదికి పశ్చాత్తాపమొక్కటే ముఖ్యప్రయోజనము కాని మరియొకప్రయోజనము లేదు. మరయు యిటువంటి మన్మథపిశాచముచే పీడింపబడుచున్నవారు మానినులవల్ల గలుగు సుఖములలో మునిగి ప్రైనుదహరించినరీతిగా భావించెదరుగాని యాంధ్రీయములయొక్క నైజానములను గుర్తెరిగి వాటివల్ల గలుగుకర్మములను గ్రహించి, నిదానించినయెడల యీదిగుననుదహరించిన విషయములే యుక్తార్థములని భావించవచ్చును. యశావనావస్థయందు ప్రచారములకు ముఖ్యస్థానమని గౌరవింపబడిన రమణీయగమునందు నేది రమణీయమైందో తెలియకున్నది. రమణీయనందు ఆడుకొను యచేతనములయిన మానిబొమ్మలుచందమున యశావనమునందు సచేతనములయిన యాచర్యపుబొమ్మలును లీలావిహారయోగ్యములయి యుండును. మానిబొమ్మలను యంగచ్ఛేదనముచేసి చూచినచో వానియందు నేవగించుకొనుటకు దగినవిషయము లేమియు గనబడవు. శశానావంతములయిన యాచర్యపుప్రతిమలను చూచినమాత్రముననే సర్వాంగములయందున మిక్కిలి యసహ్యకరములయినమలములు పెక్కులునిండియుండుట కనబడుచుండును. కాబట్టి విచారజ్ఞానశూన్యతచేత సంతయు రమణీయముగా దోచెడి

యీచర్మమాంసములయందు మిక్కిలి యనురాగముగలిగి
చు మాంసముకంటె మ్రానిబొమ్మలీయం దనురాగముగల్గి
చు బొమ్మమే సర్వోత్కృష్టమైనదని నిశ్చయింపవలసినది.

అదిగాక మేదో, మాంస, చర్మ, రక్తాస్థి, మజ్జా,
స్నాయు, రేతస్సులతో నెల్లయంగములు నిండియున్నవనియు
చక్కగా గుర్తెరిగియు వాటియందు ససహ్యపడక చంద్రుడు
మొదలగు దివ్యపదార్థోపమానములచేత నవయవముల నత్యం
తరచుణీయములుగా నభివర్ణించుచు యేకారణముచేత స్త్రీ
లతో భోగించుచున్నారో పూహింప సాధ్యముగాకున్నది.
పరిమళవస్తు వస్త్రభూషణాదులచేత మానవులయొక్క తనువు
లనే యెంతయును మాటినూటికి శోభంగాంచునో ఆయంగ
ములే తుదకు కాకుల గ్రద్దల పాలము చీకాకుపొందును. మే
దుపర్వతముయొక్క శిఖరమును బ్రవహించుచున్న గంగా
ప్రవాహమువలె ముత్యాలసరిములే స్త్రీలయొక్క స్తనముల
మీద నలరుచుండునో యట్టి స్తనములు కడపట గుక్కలు,
నక్కలు మొదలగువానికి బండములగుచుండును. గాడిదల
యొక్క దేహములవలె మానవులయొక్క దేహములును
మాంసరక్తాస్థిచుయములను పుండగా నాదేహములు వికార
ములనియు నీదేహములు మందరములనియు దలంచుటకు నజ్ఞా
నమే ముఖ్యకారణము.

మదము నుద్రేకింపజేయు విషయమున మద్యపానము ను, మదవతియు సమమే యగునను మద్యము త్రాగినమాత్రమే మత్తుగలిగించుటవలనను త్రాగగాగలిగిన మత్తు సహితము కొంచెమునేపుండి మరల దిగిపోవుటవలనను చూచిన మాత్రమున మత్తుగలిగించి చిరకాలము పీడించునట్టి స్త్రీకి సమానముకాదనియేనిశ్చయించవలసినది పాపమనునన్ని హిత్రమునకు ప్రచండజ్వాలలగుచు, నరక మనునన్ని హిత్రమునకు నింధనములగుచు, దుఃఖమను నన్ని హిత్రమునకు మిడుగురులగుచు, తఱుకు బెఱుకులను జూపికులుకుచు, మరులను నురులొడ్డి, యడ్డములేకలోకము మోహింపజేయు వనిత యనిస్సంశయముగా నన్ని మయప్రతినులుగనుక వాడిని జూచినను తలచినను పురుషులయొక్క హృదయములు దహనమైపోవును. అదియుగాక నకులుడు యిట్లు వక్కాణించెను :—మాత్రవత్సరదారాంశ్య కురద్రవ్యాణిలోభ్యవత్, ఆత్మవత్సర్వభూతాని యాశ్శ్యతి సపస్యతి. అనగాపరస్త్రీని తల్లివలెను, కరద్రవ్యమును మఱిపెల్లవలెను, సకలభూతములను తనవలెను యెవడుచూచునో అతడు బ్రహ్మజ్ఞానియగునని చెప్పెను. యిచ్చుట వదించినది బ్రహ్మజ్ఞానులకుగాని యిప్పుడు కలియుగబుద్ధిమంతులకుగాదని తాత్పర్యము కాదు :—

బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుటకు మనుజుడు అతిజాగరూకుడై ప్రతివిషయమందున ప్రతినిమిషమందున అతిశ్రద్ధ

వహించి పాటుపడినచో బ్రహ్మ జ్ఞానసంపద చేకూరును. యిదియే గాక పరశ్రీ గమనమువల్ల యిహమందున కూడ మానహానిగలుగును. యిందుకు నీతిశాస్త్రముందున యిట్లు చెప్పెను. “దాసీ మానధనంహంతి హంతి వేశ్యధనాదికం” అయ్యూషి విధవాహంతి సర్వహంతి పరాంగనా” అనగా దాసీసంగమము మానము పోగొట్టును. వేశ్యాసంగమము ధనాదులపోగొట్టును. విధవాసంగమము ఆయువునుక్షీణింపజేయును. పరాంగనా సంగమము అన్ని సుగుణంబులను బోగొట్టును. గాన తత్వము విచారించినయెడల అణుమాత్రమైన సుఖముగాని, మానప్రకాశముగాని యిహమందునగాని పరమందునగాని వున్నట్టు కాన్పించదు. యిదియిటులనుండగా పరదారాధనప్రియులగు వారలు పొందినకష్టములకు పరిమితి లేను యిచ్చట కొన్నిటినిమాత్రము పుడవారించెదను.

పరశ్రీనిగోరినందున పక్షిముఖుడు పుత్రబంధుమిత్రసహితముగా సమరమందున సమసిపోయెను. పరశ్రీమీదకన్ను వేసినందున చతుర్ముఖుడు తలబోగొట్టుకొన్నాడు. పరశ్రీనిమోహించినందున నహుషుడు పదభ్రష్టుడై క్రిందబడి కొండచిలువయయినాడు. పరాంగనా సంగమమువలన శీతకరుణుడు క్షయరోగపీడితుడగునాడు. పరశ్రీని పట్టదలచినందున బోయవాడు భస్మమయినాడు. పరశ్రీని చెరువబోయి కీచకుడుపరలోకగతుడైనాడు. దుర్యోధనాదులు తమకు కర్మానువశము

గ ప్రాప్తించినరాజ్యసుఖముచేత సంకోషించక దురాశపిశాచగ్రస్తులైనందున తమరాజ్యము సుబంధుమిత్రపుత్రపరివారముతో సహితము సమరమందున గూలిరి. నిక్కిము ఆ గోదించినచో పరదారాగ సునమువలన లేశమైనను సుఖము జీవునకు చేకూరునని నిశ్చయించుటకు వీలులేదు. కాబట్టి ప్రాణులుసదా అపరిమితమైన ముఖములకు ప్రాపులగుచు లెక్కలేని సెక్కుయోనులందున బుట్టుచు విశ్రాంతి అన్నవచనము కలలో సహితము గానలేక పరితపించెదను. దీనికి కారణము యుద్రియములు వృత్తులయందు ప్రవేశించి విషయ సుఖములయందాశక్తిగలిగి మనస్సును బోబరచుకొనుటయని పూహించవచ్చును.

యిది యెటులజరుగును? యుద్రియములు రజస్వత్వతమోగుణములతో కూడుకొని విషయసుఖములయందాసక్తిగలిగి వాటియెక్క పూర్ణశక్తిని విజృంభణముచేసి మనస్సును ప్రతిఘడియయందున వాటివలనోపేయకొనుటకు ప్రయత్నించుచుండును. అప్పుడు బుద్ధిఅనునది దానియెక్క సలహాను పెడచెవినిబెట్టినటువంటి మనస్సును జూచి యేమియు చేయజాలక ప్రత్యేకముగా వేరేనిలుచుండును. తుదకు బుద్ధియొక్క సలహాను చెవినిబెట్టక యుద్రియములయెక్క భుజాబలమువల్ల మనస్సు వాటికిలోబడి అకార్యమైనటువంటి కర్మములను జేయుచు లెక్కలేని పెక్కుజన్మములుయెత్తుచుండును.

బుద్ధికి మనస్సులో బడిన యెడల కర్మసంచయమును వృక్షము దిన
దినము వృద్ధిచొందుటకు అవకాశము కలుగనేరదు. మనస్సు
బుద్ధిలో బడియుండుటకు కొన్ని సాధనములు గలవు. అవియేవ
నిన :—అహంకారము, స్నేహితులు, గ్రంథపఠించయము, పెద్దలసే
వ, శ్రవణము, మననము, నిధిభ్యాసము.

యీవైనుకహరించిన వాటిని క్రమక్రమముగా అభ్యాసమునకు
తెచ్చినయెడల బుద్ధికి మనస్సులో బడి, యింద్రియములు విష
యసృఖములచేత దాసత్వవిడిచి, మనస్సుతో స్నేహమును
చాలించుకొనుచు విమృత మనస్సునకు బుద్ధియొక్క సలహా
నువినుటకు అవకాశముగలుగును. ఇనుక వాటిని క్లుప్తముగా
వివరించెదను:—

అహంకారములలో రజస్సత్త్వైరమోగుణములను
పుట్టించు శక్తిగలను. వాటిలో సత్త్వగుణమున పుట్టించు అహంకార
పదార్థములయొక్క దాశక్తి లిగియుండవలెను.

స్నేహితులు రేచువిధములు:— బహిరంగ స్నేహి
తులు, అంతరంగ స్నేహితులు. బహిరంగ స్నేహితులు సర్వదా
ప్రపంచవ్యవహారములయందు నురాగముగలిగి వానిచేయ
బొప్పు కర్మములయొక్క లాభనష్టములను ఫలా, విఫలముల
యొక్క విలువను అనుసరించి, వారిలో సఖ్యమొనర్చిన
స్నేహితులను సహితము వారియిష్టములకు పాత్రులుగా జేసు
కొందురు:—

యీవిధముగాను వారలు కర్మాపేక్షలై, లెక్కింపరాని కర్మములను చేయుచు, యింద్రియబోలురై, అమూల్యమైన కాలమును పొగొట్టుకొందురు. యిది యెటులననగా వకపిచ్చివాడు వకగృడ్డివానిని మంచిచిత్తముగాగల నగరులోనికి తీసుకొనివెళ్లి అచ్చటనున్నవానిని గాంచి తాను మిక్కిలముగ మత్తిభ్రమనుజెంది పిచ్చి మరకొంతఅధికమై గృడ్డివానిని విడనాడినందున గృడ్డివానికి శ్రోవతెలియక ఏదోవకగోడమీదనో లేక బొమ్మమీదనో యెటుల పడునో అదేప్రకారముగా వీరుభయస్నేహము తుదకు పరిణమించును.

అంతరంగసంబంధమైన స్నేహముగల్గినయెడల బంగారమునకు వన్నె పెట్టినరీతిగా వకరియొక్క స్నేహమువల్ల మరియొకడు ప్రకాశించుచుండును. కాంతము యెటుల లోహమును తనవైపులాగుకొనునో అదేవిధముగ అంతరంగచింతగల స్నేహితుడు తనస్నేహితునియొక్క మనస్సును సదా మంచిమార్గమునందు మెలగుటలుజేయును.

యింద్రియము లొక వేళయందున, తమయొక్కపరాక్రమముచేత, మనస్సును స్వాధీనముజేసుకొని, నిరంతరము దుఃఖమునుప్రసాదించు కర్మములయందు ప్రవేశించకముందే తనస్నేహితునియొక్క మనస్సును బహిర్ముఖమునుంచి అంతర్ముఖమునకు త్రిప్పి వానికి బుద్ధియొక్కవిలువను అనేకరీతుల నొక్కివక్కాణించి, వానిని ప్రతిక్షణమందు గడతేరుమార్గ

మునందు ప్రవేశింప నిచ్చగలవాడై ధేనువునిబాయని దూడ
వలెను, పున్నమరాత్రులందునే చంద్రునిబాయని చకోరమువ
లెను, వర్షముతువు పొడచూపునపుడు మేఘములను బాయని
చాతకపక్షివలెను, సదా వీరిరువురు శలసివర్తించి, అంతరంగ
స్నేహమనెడు పుష్పముయొక్క నుచాసనను నలువైపుల
నుగంధించునటుల జేయుదురు. యెలులననగా దాహముచేత
పరితపించుచుండు చకోరపక్షి చంద్రకిరణములు రావేగమే
వాటియందుగల హిమమును గ్రోలి దాహమును దీర్చుకొని
నను, చంద్రుడు చకోరముయొక్క దాహమును తీరెనుగదా
యని తనకాంతిని తగ్గించుటగాని, లేక తాను అస్తమించుట
గాని గలుగక, ఆచల్లనికిరణములను నలువైపులప్రకాశింప
జేసి చల్లదనమును కాంతిని గలిగించునటుల జేయునుగదా?
అటువలెనే వీరిరువుర స్నేహమువల్ల యితరులుకూడా చాలా
మంది అంతరంగమనెడు పుష్పముయొక్క వాసనను గ్రహించి
ఆనందమునుభవించుచుందురు.

గ్రంథపరిచయము:— పూర్వము భక్తుల ముక్తుల,
సిద్ధుల, సాధ్యులయొక్క జీవితములవల్ల వారలయొక్క, పున్న
తస్థితులు యేరితిగా వారలకులభించినవో అవి యేయే, కర్మ
జ్ఞాన, వైరాగ్యభాగ్యములవల్ల చేకూరినవో అవి అన్నియుచక్క
గాగుర్తెరుగుటకు అవకాశముగలుగును. ఎటులననగా మనస్వ
రూపమును జూడవలెనంటే మనకంటితో జూడలేముగాని

అద్దముపున్నయెడల మనస్వరూప మిట్టిదని జూడగలము. అటువలెనే గ్రంథమనెడు అద్దముతో అత్మయొక్క నిజస్వరూపస్థితి తెలుసును గాన గ్రంథావలోకన ముఖ్యకర్తవ్యము. తదుపరి సదా యిటువంటి గ్రంథావలోకనమువల్ల యీచంచలమైన మనస్సునకు నిజస్థితి కొంతమట్టుకు, అలవడి యింద్రియములయొక్క గారడీవిద్య బాగా తెలసి, బుద్ధియొక్క సలహా మంచిది కదాయనితోచి, గ్రహించినదానిని అభ్యాసమునకు తేవలెనని ప్రయత్న పడును.

పెద్దలు అనగా జ్ఞానులు:—రాగద్వేషాదుల బారదోలి, యింద్రియవికారముల నణచి, మనస్సనెడు కుక్కను కట్టిపెట్టి, బుద్ధిఅనెడు మంత్రియొక్క సలహాను చెవినిబెట్టి, కాలత్రయములను గుర్రైరిగి, గమనాగమనములయందు యేకరీతిగా మనస్సును చలింపక నివాసదీపమువలె స్థిరపరచి అనందమునెడు జ్యోతిప్రకాశమును దర్శించుచు, సదా బ్రహ్మనుసంధానమై పున్నవారలని భావము. అటువంటివారల సేవచేసినయెడల సంశయనివృత్తిగలిగి తత్వవిచారణ క్రమక్రమముగా పొడచూపి, యింద్రియములను విషయములయందు చొరసేయక బుద్ధియనెడు పగ్గముచేత గట్టిపెట్టి సదా వారలసేవవల్ల లభించినదానిని శ్రద్ధతో గ్రహించి దినదినము జ్ఞానమనెడు దీపమును సంపాదించుకొనుటకు అవకాశము గలుగును.

శ్రవణమనగా :—సకల చరాచరరూపమైన ప్రపంచ మంతయు నిరంతరము చూచుచు సర్వసాక్షిగానున్న పరబ్రహ్మమునకును, తనకును భేదములేదని తెలియజేసెడు మహావాక్యములయొక్క రహస్యార్థమును సద్గురుముఖముగా వినుటయే శ్రవణమనబడును.

ఆ శ్రవణమువల్ల బుద్ధిని ఆవరించుకొనియున్న చీకటి యనెడు అజ్ఞానము జ్ఞానమనెడు సూర్యప్రకాశముచేత నశించి పోవును. ఇది యిటుల నశించినతోడనే దేహమనిత్యమనియు తాను నిత్యమనియు, యింద్రియములు దుఃఖమయములైనవనియు తాను ఆనందమనియు, అంతఃకరణములు చలనశీలములనియు తాను నిశ్చలమనియు, దేహమునకు బ్రాణము ఆధారమనియు, తాను తుర్యమునకు ఆధారమనియు, జీవుడహంభావమనియు, తాననహంభావమనియు, అజ్ఞానమూ కేవల శూన్యమనియు, తానఖండపరిపూర్ణమనియు, నిరంతరము మనస్సును సమాధానమునకు తెచ్చుట మననమనబడును. ఇది దృఢమైనతోడనే చవిటినేలను విత్తిన విత్తనములవలె సందేహములు తలయెత్తక నాశమగును. సందేహములు నాశమయినగొడబడదేహాదిప్రపంచమునకు దానన్యముగానుండుటవలన తనకు కాలత్రయములయందును యెల్లప్పుడు ధర్మాధర్మములు, బంధమోక్షములు, జరామరణములు మొదలగునవి యేవియు లేవనియు, జలకణములు పెక్కులొక్కటిగూడి ప్రవాహమై

నట్లు సమస్తసాక్షులకూటనే సర్వసాక్షియైన పరబ్రహ్మమనియు, సాక్షిమాత్రముగా వెలసిడు పరబ్రహ్మమే తాననియు జననమేలేని మరణమెక్కడదనియు, రూపములేని తనకు వికారమెక్కడదనియు, సంకల్పమేలేని తనకు వికల్పమెక్కడదనియు, నెందును పూర్ణముగా నిండియున్న తనకు దిద్దేశవ్యవస్థయెక్కడదనియు, కాలత్రయమునందు వక్కరీతిగానున్న తనకు కాలభేదమెక్కడదనియు, నిత్యమై సత్యమైయున్న తనకు జాలవిద్యవలె మిథ్యమయిన యీ ప్రపంచమెక్కడదనియు, ఆద్యంత పరబ్రహ్మము తానని నిస్సంశయముగా తెలసుకొనుట నిధిధ్యాసమనబడును. తత్వమిటులనుండగా కొందరు కలియుగబుద్ధిమంతులు కొన్ని శాస్త్రములను గ్రంథములను శోధించి, మెట్టవేదాంతములను కొన్నిటిని బాహ్యవేషధారులగు బోధగురువులవల్ల సంగ్రహించుకొని, వాటిని మనస్సులందున పాదుకొల్పుకొని పూర్వము పరాశరులవారు చెప్పెడిదానితో సంగమించలేదా, విశ్వామిత్రుడు మేనకతో రతినుభవమునభవించలేదా, వారలకు జెందని పాపము మనకు యెటులజెందననిన్నీ, పూర్వమునుంచి యీవ్యభిచారదోషములు అంతగానిపేధించబడలేదనిన్నీ మనస్సునకు సమాధానము చెప్పకొనుచు, యింద్రియలోలురై వ్యభిచారమును తృణప్రాయముగా నైన నెంచరు. పరాశర, విశ్వామిత్రాదులు చేసిన తపములు, మనోబంధనములు మొదలుగాగల కార్యములు యోచిం

చి చూచినయెడల, వాటిలో అణుమాత్రమైనను సలుపుటకు యీ కలియుగ బుద్ధిమంతులచేత కానేరదు. ఏలననగా, వారలు యున్న యుగములు, వారలయొక్క ప్రాణధారణస్థితి, ప్రాణముయొక్క పరిమితి, వారి కాలములోయున్న యోషధులయొక్క శక్తి, వారలకు గలిగిన త్రికరణశుద్ధి మొదలుగాగల వి వీరలందున సహస్రాంశమైనను గానరావు.

యీ దురాచారమైన వ్యభిచారమునందు మాత్రమే వారలతో సరిపోల్చు నూహించెదరుగాని వారివలె త్రికరణ శుద్ధి, తపః ప్రభావము, జ్ఞాన సంగ్రహము మొదలుగాగల మంచి క్రియలను అభ్యాసమునకు తెచ్చుకొనిన మీదటగదా, వారితో సమానులమనియు, వారలకు జెందని దోషములు మాకు సహితము జెందవనియు నిర్ధారణ చేయవగును. నిప్పు దాని వేడిమిని పోగొట్టుకొనజాలనటులను, చక్కెర దానిమాధుర్యమును పోగొట్టుకొనజాలనటులను, వ్యభిచారము దాని దోషమును పోగొట్టుకొనజాలదు. స్వతస్సిద్ధమైన నైజగుణములు జడపదార్థములనుగాని అజడపదార్థములనుగాని విడువజాలవు. గనుకనే విశ్వమిత్రులు మాత్రము యీ వ్యభిచార దోషమువల్ల సంగ్రహించుకొన్న కర్మములను తప్పించుకొనజాలిరా? స్త్రీ స పురుషుని నిమిత్తము గల్పించుట ప్రజోత్పత్తి నిమిత్తముగాని రతి సుఖము కొరకు గాదు. యిందుకు వ్యతిరేకముగా కామోదేకముచేత రతి సుఖముకొరకు గోరు

ను. యిటువంటి రతిసుఖము శ్రుతి స్త్రీయందున యేకవిధముగానే అనుభవింపవగును. రూపు రేఖ విలాసములు మాత్రము భేదముగా గాన్పించును. యిటువంటి రూపురేఖ విలాసముల భేదము రతిసుఖమును యేవిధముచేతగాని మార్పు జెందింపనేరదు. యిది యిటులనుండగా పురుషుడు యింద్రియవ్యాపారములకు లోబడి, మనస్సును చంచల స్వభావమునకు దించి స్వ స్త్రీకంటెను పర స్త్రీ యొక్క రూపు రేఖ లావణ్యముల నపేక్షించి మోహభ్రాంతుడై, యింద్రియలోలుడై వ్యభిచార దోషమునకు పాత్రుడగుచున్నాడు. గనుక పురుషుడు జ్ఞాన శూన్యుడై యింద్రియ వికారములచేత గలుగు యీ మోహము దోషమును మనకుసంపాదించిపెట్టును గదాయని యెరుగజాలక, దీపమునుజూచి భ్రమ జెంది ప్రాణములను గోల్పోవు పతంగములవలె యింద్రియ సుఖములను జూచుకొని యీ వ్యభిచారదోషమును సంగ్రహించుకొనును. సర్వ విధముల యెంచి చూచినయెడల పురుషుడు స్త్రీకంటె బుద్ధిబలమానందు యెక్కువ స్థితిలోనుండియు నిజానిజములను, వస్తుతత్వములను వాటివలన గలుగు దోషాదోషములను అర్థానర్థములను చక్కగా గుర్తెరుగనేరక యింద్రియలోలుడై యీ దురాగహనమైన వ్యభిచారము స్త్రీవల్లనే గలుగునని భవించుకొనును. చేతకానివానికి శౌర్యము గలిగిన యెంతప్రయోజనమో స్త్రీ

వల్ల వ్యభిచారముగలుగునని నిర్ధారణచేయుట అంత ప్రయోజనకారియై యున్నది.

నాలుగవది భక్తి :—

భక్తి :

ఆకాశమందంతటను తేజస్సు వ్యాపించినటులను, లవణము సముద్రపు నీటిలో గలసియున్నటులను వర్షధారలు మేఘమండలమందున ఘనీభవించియున్నటులను శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమును సమస్తమైనటువంటి అజడ జడపదార్థములయందును సర్వకాలములయందును అణిమముగాను, మహిమముగాను, గరిమముగాను, లఘిమముగాను, వ్యాపించియున్నదనియు యెటువంటి అణుమాత్రమైన కర్మచేసినను దానికి చెందునటుల చేయవలయుననియు, త్రికరణశుద్ధి ముఖ్యకర్తవ్యమనియు, దృఢముగా దెలసికొని సృజింప బడినటువంటి సమస్త పదార్థములను సమముగా ప్రేమించుటయేభక్తి. ఇది నవవిధములుగా భాగింపబడి యున్నది. వాటిలో కొన్నిటిని సూచించెదను :—

తొల్లి విప్రపరుడగు కుచేలుడు తనకు చిరుతప్రాయము నాటి చెలికాడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని సందర్శించి సంపదలను బొందెను. యిచ్చట కుచేలుగు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మునియందు అనన్యభక్తి సల్పినందున శాహ్యామునకు చెలికాని

వలె నటించి సకల సంపదల మెఱంగెను. పాండవేయులలో మొకడుగానగు సాధుడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మునియం దనురాగముగలవాడై జ్ఞానమార్గమును గ్రహించి అన్యభక్తిని సల్పి నిజపదార్థమును సంగ్రహించినందున శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముడు బాహ్యమున బంధుత్వమును వెల్లడిపరచి, రణమందున జయము గలిగించెను. దీని అంతరార్థముయొక్క వివరమును చక్కగా శ్రీభగవద్గీత చెప్పుచున్నది.

వైకుంఠ ద్వారపాలకులగు జయవిజయులు మునిశ్రేష్టులగు సనకసనందనాదులను పరిహాసము చేసినందుకై శాపమును పొంది కృతయుగమున హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశ్యపులుగాను, త్రేతాయుగమున రావణకుంభకర్ణాదులుగాను ద్వారపాలకులమున శిశుపాల దంతవక్త్రులుగాను జనియించిరి. వీరలు పరమాత్మునికి అంతరంగభక్తులైనప్పటికి, కర్మ కేషించినందున కొంతకాలము పరమాత్ముని సాన్నిధ్యమును జాయవలసి యుండి మూడు యుగములయందును బాహ్యమున శత్రుత్వమును గనబఱచి సూర్యకిరణములు అప్తమించునపుడు సూర్యునిలో గలసినటులను, నది ప్రవాహము యెంత కల్మషము గలదిగానున్నను తుదకు సాగరసంగమమైనటులను, కర్పూరమునకు అగ్ని స్పర్శ గలిగినంత దాని రూపమును పోగొట్టుకొనునటులను వీరలు యెంత శత్రుత్వమును బాహ్యమున గనపరచినప్పటికిన్ని అంతరంగమున భక్తులైనందున అంత్యకాలము

నందు వీరలు ముగ్గురు యథాప్రకారముగా పరమాత్ముని సాన్నిధ్యమును జేరిరి.

మున్ను గోపికలు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని తమ మనో వల్లభునిగా ప్రేమించి, మిక్కిలి అనురాగముంచి, భక్తినిదీపించి సర్వకాలసర్వావస్థలయందున ఆదివ్యమంగళాకరునియందు ధ్యానముంచి, అతనితో రతిసుఖములనుభవించి, తరించిన వినియున్నాము. తత్వము విచారించినయెడల ధశరథుని ఆత్మ జడగు శ్రీరాములవారు దండకారణ్యములో సంచరించున హయమందున, అచ్చటబసించియున్న మునీశ్వరులు అతని దివ్యమంగళస్వరూపమును జూచి మోహించినందున, వారల గోర్కలను సఫలతనొందించుటకై వారలను ద్వాపరయుగ మందున శ్రీరూపధారులుగా జేసి, గోర్కలనుతీర్చుకొనున టుల పరమనుగ్రహించెను. యందుకు కారణము. దండకారణ్యవాసులైన మునీశ్వరులకు సంకల్పముగలిగెను. దానితో గోరికబుట్టెను. ఆగోరిక సఫలతనొందించుకొనుటకై పునర్జన్మ మెత్తిరిగాన శ్రీరూపములనుధరించిరి. మరియు సకలచరాచరములు తనరూపుగానుండిన సృష్టి, స్థితి లయములకు కారణ భూతులుగా నుండి, రూపు నాను క్రియారహితుడై సత్యరజస్తమోగుణముల కతీతుడై, అండమై, సిండమై, బ్రహ్మాండమై, అణిమమై, మహిమమై, లఘుమమై, గరిమమై, అంతర్బహిష్కరకాశియై, సంకల్ప వికల్పరహితుడై, నిర్లిప్తుడై, ఆదిమధ్యంత

హితుడై, అప్రమేయుడై, అవాఙ్మనసగోచరుడై, అఖండ
 సచ్చిదానందస్వరూపుడై; అనవద్యుడై, కాలాతీతుడై, స్వప్ర
 కాశియై, సర్వనాతీయై, సర్వవ్యాప్తియై యున్న భగవంతుడ
 గు శ్రీకృష్ణపరమాత్మగోపవనితలయొక్క మనోరథములను
 పూర్తిగావింప సిచ్చగలవాడై గోపవనితల పతులు సర్వకాల
 సర్వావస్థలయందును, యెవ్విధమైన కర్మజేసికప్పటికిన్ని తనన
 లెనే దోచునటులయు, గోపవనితలయొక్క ధృఢమందు తన
 స్వరూపమును కనబడునటులయు జేసి, వారలుసలుపు అస్వ
 భక్తిచేత తనయందు వారలను బద్ధానురాగులగునటుల జేసి
 నందున గోపవనితలు తమధృఢతో యెవ్విధమైనసంతోష
 మునుగాని దుఃఖమునుగాని పొందునపుడు శ్రీకృష్ణపరమా
 త్మనితోనే పొందుచున్నారముగదా యనిభ్రమించుచుండిరి.
 గాని నిక్క మిటులనుండును. తామరాగులమీద జలబిందువు
 లవలె నెందునుదగులకయున్నందునను, సాలభ్యాది కళ్యాణ
 గుణములు గలిగియున్నందునను, సవిషయకవ్యాపారముల
 యండలి ధర్మములచేత హృషీకేశుడయియున్నందునను సంత
 తము తన్నారాధించు గోపికలను రమింపజేసి పరిపూర్ణబ్రహ్మ
 నుభవమును ప్రసాదించినాడుగాని నతనికి నిందియధర్మము
 లెంతమాత్రము స్పృశింపనేరవు గోడవైచి చిత్రపులనుగ్రాసి
 కొంతకాలము జరిగినపిమ్మట వన్దముగురిసినంతలో చిత్రపు
 లు పోయి గోడమాత్రమే వుండునటులను, పారిజాతపుష్పములు

భూమిపైనిపక్షినంతలో భూమికి కొంచెము వాసన కొంతకాల
మువరకు గలిగి, అటుపైని భూమికి వాసనపోవునటులను,
యీగోపికరూపధాగులైన మునీశ్వరులయొక్క సంకల్పములు
పూర్తి అయినతోడనే యథాప్రకారముగా మునీశ్వరులై బర
గిరి. మరియు అఖిలరూపధారియైన శ్రీకృష్ణపరమాత్ము
డు గోపవనితలయొక్క మనోవల్లభులరూపములవలె గనబడు
ట వకగొప్పకార్యమా? సమస్తనదులుచేరి తుదకు సాగరము
నుజేరినటులను, చంద్రుని కిరణములు చంద్రునియందే లయిం
చునటులను, ఘంటయంతుగలుగు నాదము ఘంటయందునే
లయించునటులను, సర్వభూతములకు సాక్షిగానున్న పరమా
త్ముని యాజ్ఞాత్ములు అయించును. అప్పుడు జీవాత్మపరమా
త్మ యని బేధమేములగానవచ్చును. అది యెట్లనిన ఘటము
సంకుచున్న ఆకాశము ఘటమువిరిగినంతలో మహదాకాశము
నగు గలయనటుల మాయచేత కృష్ణుని పరమాత్మునిగా నె
రుగక, తమ మనోవల్లభుడని భ్రమించి, కొంతకాలము రా
ను కేతువులచేత వట్టుబడిన చంద్రునివలె మిణకరించి, మా
యయను సంకల్పము రహితమైన తోడనే నిజస్వరూపముల
ను దాల్చిరి. మరియు దరు భగవంతుని సగుణారాధనముచేత
భక్తిసల్పి, వారల గుహ్యార్థములను పూర్తిగానిచుకొందురు.
ఎటులననగా జీవాలయమునకు వెళ్లి స్వామివారికి కొబ్బరికా
యలుకొట్టి, హరితివెలిగించి, అతి ప్రీతితో భగవంతుని దివ్య

మంగళరూపమును ధ్యానింతుడు. యిచ్చట తత్వమువిచారిం
చినయెడల దేవాలయమునకు అయిదుగడపలుగలవు. అవి దా
టినపిమ్మట స్వామివారి దివ్యమంగళవిగ్రహము కనబడును
గాన పెద్దలు యిట్లువక్కాణించిరి. “దేహా దేవాలయః ప్రోక్తో
జీవో దేవస్సనాతనః త్యజేదజ్ఞాననిర్మల్యం సోహం భావేన
పూజయేత్” గనుక యీ అయిదుగడపలున్నూ దేహమందు
న అయిదుతత్వములు. యీ అయిదుతత్వములకు అతీతమైన
పరతత్వమే పరమాత్ముడుగాన మనశరీరమునకును దేవాల
యమునకును వ్యత్యాసముగనపడదు. అటువంటి దివ్యమంగ
ళాకరుడగు స్వామిముందు కొబ్బరికాయనుగొట్టి కర్పూ
రమును వెలిగించుదురు. అనగా అజ్ఞానదశలోవున్న జీవాత్మ
య నెడు కొబ్బరికాయను, జ్ఞానమ నెడు కర్పూరప్రకాశము
కాగానే దానిని చెక్కలుగాచేసినందున దానిలోవున్న
జీవాత్మ శుద్ధశూన్యముగా నున్న మహాదాకాశమ నెడు
పరమాత్మలో లీనమగును. అప్పుడుజ్ఞానమ నెడు కర్పూ
రము వెలిగి శుద్ధశూన్యమ నెడు మహాదాకాశముతో గలసి,
తనరూపును మాపుకొనును. అనగా జ్ఞానోదయము కాగానే
జీవాత్మ పరమాత్మ రెండును కలిసిపోవును. యీ హేతు
వునుబట్టియే స్వామివారిముందు బాహ్యభక్తిచేత నారి
కేళములనుగొట్టి కర్పూరమును వెలిగించుదురు. మరి
కొందరు గోపురములను, సత్రములను, కట్టించుటయందు

ను, చెరువులు బావులు త్రవ్వింపుటయందును భక్తిగలిగి సదా వాణిజీవితకాలములను గడపుచుండురు. మరికొందరు తీర్థయాత్రలుచేసి, అక్కడక్కడనున్న పుణ్యపురుషులను సేసింపుచు, నారలతో పరమార్థక సంబంధమైన గోప్యములను ప్రశంసింపుచు సందేహములను నివర్తిచేసుకొనుచు కాలము గడపుచుండురు.

మరికొందరు భగవంతునిపాదుచు సృత్యముసలుపుచు గుణములనువర్ణించుచు దేహమందున స్పృహసహితమునుంచక, ఆనందలహరిలో నోలలాడుచుండురు. మరికొందరు దేవతలయందు ప్రీతిగలవారలై కొన్నిజీనరాసులను బలిగాసమర్పించి వారల యిష్టార్థములను పూర్తిగావించుకొందురు. అయితే, యిట్టిరీతిగా భక్తిసల్పువారలు జ్ఞానమునుసంపాదించనేరరు. గాని ఫలాపేక్షగలవారలై యుండురు. వారలు పూజించు దేవతకు యెంతభక్తియున్నదో అంతమాత్రమే వారలకు ఫలము జెంది పునఃప్రసన్నముగలిగి అది పూర్తిఅయినవెంటనే యథా ప్రకారముగా తిరిగి జన్మమునకు వచ్చెదరు. లేక యింకా తక్కువజన్మమునకు కూడా రాగలరు. మరికొందరు గృహస్థధర్మములోనుండి, అతిథుల సభ్యగతులను శరబ్రహ్మస్వరూపులగుగా భావించి, జీవకారుణ్యమనెడు వచనమును పాటించి సదా భగవత్ప్రీతిగా వారలనుపూజించి, వారలకోర్కెలను సఫలతనొందించుటయందు భక్తిగలవారలై యున్నారు.

మరికొందరు ఏకాదశి, ద్వాదశి, మొదలుగాగల వ్రతములను పాటించి భోజనమునుమానివేసి, పుషపాసవ్రతము ననుష్ఠించి, భక్తితో భగవంతుని ధ్యానించుచున్నారు. యిచ్చట పుషపాసమనగా, దశేంద్రియములను వాటియొక్క వ్యాపారములనుంచి తొలగించి, వాటిబలము నుంచి, ఏకాదశేంద్రియముగు మనస్సును వక్కచోట బంధించి, సుషుమ్న అను వాయుప్రయొక్క సంచారమును గుర్తెరిగి, మనస్సును బుద్ధితో యేకీభవింపజేసి, శుద్ధసత్వమునకు మార్చి, సుషుమ్నకు సమీపముగా వశించునటులజేసి, పరబ్రహ్మమునకు రించి ధ్యానించుట యని అర్థము. మరికొందరు నిత్యనైమిత్తికకర్మములను క్రమముగానాచరించుచు, స్వధర్మమునకు యేవిధమైనలోపమును రాకుండా కాపాడుకొనుట భగవంతుని నారాధించుచుందురు:—

మరికొందరు యాగములను, యజ్ఞములను, ధానములను మంత్రపురాసనలను, మొదలుగాగలవాటిని శ్రద్ధతో నాచరించి భక్తిగల్గియుండురు. యిచ్చట వారు భక్తిసల్పినటువంటి అధిదేవతలకు యెంతశక్తియున్నదో అంతవరకు వీరలజన్మములను ప్రకాశింపజేసి, వారలశక్తి పూర్ణిలయినంతదనే యథాప్రకారముగా వీరలకు యెప్పటిజన్మమునే లభింపజేయును. ఏలసనగా శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమునకే స్వకీయ

త్వముగలదుగాని, యితర దేవతలకు లేదు. యిందుకు పుదహారణ చెప్పెద :—

వకమనిమి నేరము చేసినయెడల, పోలీసువారు పట్టుకొందుడు. ఆ నేరస్తుడు పునర్విచారణ కోరినయెడల, తిరిగి అంతకంటె గొప్పఅధికారియెదుట ఆ నేరస్తుని నిలిపి, విచారణ చేయుదురు. అప్పటికైనా న్యాయము జరుగనియెడల క్రమ ప్రకారముగా గొప్పఅధికారులతీర్పులను యావత్తు జరిగించి, తుదకు చక్రవర్తివద్దకు ఆ నేరస్తుని గొనిపోవుదుడు. అప్పుడు గదా ఆ నేరస్తునికి దండనగాని, విడుదలగాని విధింపబడును. అనగా చిన్న అధికారులు గొప్ప అధికారులు వారలకు గలిగినంత శక్తికొలది న్యాయమును తీర్చిరిగాని, అదిసరిగా లేనందున, రద్దుచేసి తుదకు చక్రవర్తి శిక్షను విధించును. అటువలెనే దేవతలకు శక్తికొద్దిగా వుండును గాని గొప్పగా వుండక పోవుటచేత తిరిగిజన్మమునకు రావలసియుండును. జహ్వాచారల్యముచేత పీడింపబడి గ్రామ్యములైన కామ్యములందఱేమగలిగి అల్పదేవతలకు జీవరాసులను బలియిచ్చి త్రికరణశుద్ధి యెంతమాత్రములేక చేసిన భక్తిమాత్రము నిష్ప్రయోజనమగును. శుద్ధసత్వమైన పరమాత్ముడు సమస్త ప్రాణులయందున సమవర్తియై యున్నాడని దృఢభావన గలిగి త్రికరణశుద్ధిగా భక్తిచేసినయెడల అదిసార్థకమగును.

మరియు రాజభక్తి, గురుభక్తి, మాతృభక్తి, పితృభక్తి, దైవభక్తి, దేశభక్తి, భ్రాతృభక్తి, పతిభక్తియనికూడాగలవు:—

రాజభక్తి:—అనగా తనరాజయందున అన్నివిధములచేత భక్తిగలిగియుండుట అనగా నయమునగాని, భయమునగాని, భక్తినిగాని తనరాజును అన్నివేళలయందున భగవంతుని ప్రేమించురీతిగా ప్రేమించుటయే రాజభక్తి:—

గురుభక్తి:—అనగా గురువును సర్వవిధములచేతను సర్వకాలముల యందును భగవంతునివలె ప్రేమించుటయే గురుభక్తి:—

మాతృభక్తి:—అనగా తల్లిని మొదటి దైవముగా నెంచి అన్నివిధములచేత ఆమెను సంతోషింపజేసి సర్వకాల సర్వావస్థలయందును ఆమెచేత దీవనలను బడసి ఆమెను ప్రేమించుటయే మాతృభక్తి:—

పితృభక్తి:—అనగా తండ్రిని రెండవ దైవముగా నెంచి ప్రతికార్యమందున అతనికి సంతోషమును కలిగింపుచు అతనిచేత అశీర్వాచనములను బడసి తండ్రిని ప్రేమించుటయే పితృభక్తి:—

దైవభక్తి:—అనగా దైవముచేత సృజింపబడినటువంటి ఇతడ అతడ పదార్థములందంతలను వరబ్రహ్మమగు దైవముయేకరీతిగా నిండియున్నాడని తలచి, సమస్త భూతములను

పరబ్రహ్మ స్వరూపములుగా నెంచి, ప్రేమించుటయే దైవభక్తి :—

దేశభక్తి :—తన స్వదేశముయొక్క అభివృద్ధినిగలుగజేసెను పనులను సంగ్రహించుటయందు ఆసక్తి గలిగి, సదా తనజీవితమును దానిక్రిందనే వినియోగపరచుచు తనదేశమును ప్రజలను పున్నతదశకు తెచ్చుటయందు వకానుకప్పుడు తన ప్రాణమునకు హాని సుభవించినప్పటికైనను, వెనుక దీయక అతిసంతోషముతో కార్యములు జరుపుచు దేశమును ప్రజలను ప్రేమించుటయే దేశభక్తి :—

భ్రాతృభక్తి :—అనగా అన్నగారిని తండ్రితో సమానునిగానెంచి, తండ్రికి చేసిన మర్యాదలన్నిటిని సమముగా అన్నగారికిచేసి అన్నగారి మనస్సు యెల్లప్పుడు సంతోషింపజేయుచు, వారిచేత దీవనలుబొంది అన్నగారినిప్రేమించుటయే భ్రాతృభక్తి ;—

పతిభక్తి :—అనగా పతిని దైవమువలె భావించి సమస్తమైనటువంటి పుష్కారములచేత పతిని పొట్టుచు పతికంటె దైవము వేరులేడనియు పతిసేవకంటె దానములు, జపములు, హోమములు, గంగాయాత్రలు నోములు మొదలగు సమస్తమైనటువంటి కర్మములు తక్కువగానెంచి పతిసేవయందున ప్రీతిగలిగి యుండుటయే పతిభక్తి :—

సమస్తమైన నదులకు పునకము ప్రధానమగునటులను పుష్పములకు వాసన ప్రధానమగునటులను, చీటికి వ్రాలు ప్రధానమగునటులను, భోటికి మాసము ప్రధానమగు నటులను, మాటకు సత్యము ప్రధానమగునటులను, గృహమునకు పునాది ప్రధానమగునటులను కులముద్ధరించుటకు బుద్ధిమంతుడైన కొడుకు ప్రధానమగునటులను, పూర్ణచంద్రికను ఆనందించుటకు పూర్ణచంద్రికు ప్రధానమగునటులను, వెలుతురును ఆనందించుటకు ప్రకాశము ప్రధానమగునటులను, ప్రకాశమును ఆనందించుటకు వేడిమి ప్రధానమగునటులను, వేడిమి గలుగుటకు అగ్ని ప్రధానమగునటులను, అగ్నిగలుగుటకు వాయువు ప్రధానమగునటులను, వాయువుగలుగుటకు ఆకాశము ప్రధానమగునటులను, యిటువంటి మహాచాకాశరూపముగానున్న శుద్ధసత్య పరబ్రహ్మమును గుర్తెరుగుటకు నిష్కామమైన అనన్యభక్తియే ప్రధానము,

మరియు ఇందునేను పుడవారించినటువంటి వివిధమైన భక్తులలో యెక్కువైన భక్తిగాని చేయవలెనంటే, ముఖ్యముగా తానుచేయు కర్మములయొక్క ఫలములను గోరక, వాటిని భగవత్ప్రీతిగా సమర్పించి, తన స్వధర్మస్వమతాచారానుకూలముగ ప్రవర్తించిన యెడల తప్పక జ్ఞానమును సంగ్రహించగలడు,

తత్వజ్ఞానవిచారణము.

అయిదవది:—తత్వజ్ఞానవిచారణము.

చక్కెరన్నమాత్రమున మాధుర్యము తెలియనటులను, అన్నమన్నమాత్రమున ఆకలితీరనటులను, సౌందర్యస్త్రీయన్నమాత్రమున సంభోగశక్తితీరనటులను, గంగయన్నమాత్రమున గల్గిషములు క్షయింపనటులను, చంద్రుడన్నమాత్రమున చంద్రికవల్లగలుగు చల్లదనముగలుగనటులను, మంచినీళ్ళు అన్నమాత్రమున దాహముతీరనటులను, ఔషధమన్నమాత్రమున రోగనివారణకానటులను, తత్వమన్నమాత్రమున నహంకారము నశింపనటులను, గురువన్నమాత్రమున గుణములుగలుగనటులను, అటునలెనే జ్ఞానమన్నమాత్రమున ఆనందముగలుగనేరదు. కాబట్టి సుద్ధసత్వమైన జ్ఞానమును సంగ్రహించుటకు ముందు జేయునటువంటి కొన్ని సాధనములను, లక్షణములను వివరించెదను.

బుధులు అంగమనెడు దేవాలయమున, దేహేంద్రియములను పరిచారికలనుగాజేసి, వడ్కములములను పుష్పములుగాజేసి మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తమునెడు అంతఃకరణత్రయములను నైవేద్యముగాచేసి, జ్ఞానమనెడు జ్యోతిస్వరూపమును వెలిగించి, సహస్రారమనెడు రత్నసింహాసనముపై ఆసీనుడైయున్న

అత్మారామమనెడు పరబ్రహ్మమునందుగలసి ఆనందింతురు.
దీనినే మానసపూజయని జెప్పదురు.

మరియు చపలస్వభావముగల మనస్సును యింద్రియ
ములయొక్క వలలో దగులనీయక నిర్బంధపెట్టుటకై దారణ
యోగమును ఆను సంధింపదలంచి నిర్జనప్రదేశమున శుభ్రమై
నచోట గూర్చుండి, మిత్రాహార, నిద్రమొదలగు అభ్యాసముల
నుజేయుచు, నిర్ణయప్రకారము పుచ్చాస్వాసనిశ్వాసములను నిరో
ధించుచు, ప్రాణవాయువును, రేచక, పూరక, కుంభకముల
చేత క్రమముగా ప్రతిచక్రమునందున్న అధిదేవతకు సంఖ్యప్ర
కారముగా శ్వాసనుకుంభించి, ధ్యానించి, అటుపైని చక్రము
లు దాటినమీదట ఆధారచక్రమునంచి వెన్నుపూసవెంబడి
వ్యాపించియున్న సుషుమ్న అనెడు సర్వనాడితో దీనినిజేర్చి
భ్రూమధ్యమందున దృష్టినిల్పి, అచ్చట పరజ్యోతిస్వరూపము
గాను, బయలుగాను, అఖండప్రకాశముగాను వెలుగుచున్న
పరమాత్మను దర్శింపుచు, దేహస్పృహమరచి ఆనందించుట
యే సమాధియని పిలువబడును. మరియు సమాధిబలముచేత
బాహములెల్లతొలగిపోయి నుఖస్థితియు ప్రభావశీలతయు గలి
గియుండుటవలన నితరదేహములలో ప్రవేశించినను, సజ్జేప్రకా
రముగానుండును. మరల మనదేహమునకువచ్చును. ఈ ప్రకా
రముగా పరకాయప్రవేశముచేయుటకు లింగదేహమున కొ
క్కటికే శక్తిగలదుగాని యితరులకులేవు. గాన ధ్యాన,

భారణ, సమాధులనెడు మూడును యోగమునకు స్వరూపములు. యోగమునగా నానావిధములయిన విషయముల రూపముగా ప్రతీనిమిషమందును మారుచున్న చిత్తవృత్తిని నిరోధించుటయే యోగమనబడును. దీనిచేత దూరదృష్టి, ఆకాశగమనము, దూరశ్రవణము, అదృశ్యకరణము మొదలుగాగల అణిమాదిసిద్ధులు లభించును.

అనాదిగానున్న శుద్ధసత్త్వముగు పరబ్రహ్మమునందు త్రిగుణాత్మకమైన మాయ పుద్గళించెను. దానిచేత పంచభూతముల అంతఃకరణత్రయములుచే నిర్మాణమైన ప్రపంచము కల్పింపబడెను. దానిలోజీవులు వాటివాటియొక్క కర్మానుగుణ్యముగా స్పృశింపబడెను. అటుపైని యింద్రియములు విషయములయొక్క బహిసుఁఖమునుజూచి, వాటియందు ప్రవేశించి వ్యాపారములను చక్కగా జరిపించుచు మనస్సునివాటితో మిత్రునిగాజేనుకొని బుద్ధియనెడు గురువుచెప్పెడు మార్గమును గమనింపక ఆకార్యకార్యములను ఆచరించుచు, వాటిఫలముల ననుభవించుచు, రాగద్వేషకామక్రోధములనెడు పుత్రులయెడల ప్రేమజూపుచు దినదినము కర్మసంచయమనెడు సంసారమును వృద్ధిపొందించుకొంచురు. వృక్షములకు ఛాయవలెను, సముద్రమునకు తరంగములవలెను, స్త్రీకి ఆభరణములవలెను, శుద్ధసత్త్వమైన పరబ్రహ్మమునకు మాయ అటువలెనే దోచుచుండును.

అనగా చలనశీలమయిన మాయ అశాశ్వతమనియు, దానివల్లగలుగు చిత్రవిచిత్రములైన వివిధరూపములు చలనశీలములనియు, శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమే శాశ్వతమనియు చక్కగా గురుముఖమున గ్రహించి, యింద్రియవృత్తులను తలచూపకుండాజేసి, మనస్సును బుద్ధిని యేకీభవించి, అవిద్యయనెడు చీకటిని జ్ఞానమనెడు దీపముచేత తొలగించి, సర్వమందున పరబ్రహ్మమేని డియ్యనదని భావించి, సర్వభూతములయందును దయగలిగి, యెవ్విధమైన కర్మజేసినప్పటికైనను కుమ్మరిపురుగు బురదనంటనటులను, నాలుకకు జిడ్డునంటనటులను, కర్మములను తనకంటకుండా భగవత్ప్రీతిగాజేసుకొనుచూ నుండుటయే సమాజానంద సమాధియని పెద్దలు వక్కాణితురు. యీ సమాధిసలుపువారలు వకానుకీకృతుల దేహబుద్ధినికూడా మరచియుందురు. యిటుచంటి నారలనే బ్రహ్మవేత్తలనియు, జ్ఞానులనియు సమాపూజించెదరు.

కొందరు భగవత్తుడే సంకల్పవికల్పములకు కారణభూతుడని వాదించుదురు. తత్వము చక్కగా ఆలోచించిన యెడల యిది మిథ్యారూపమయిన అవిద్యవల్ల గలిగినదని నెంచనగును. దీనికి హేతువు. —

అజ్ఞానదశలోవున్న జీవుడు అపస్తాత్రయములలో నొకటిగానగు స్వప్నావస్థలోనున్నప్పుడు వివిధములైన చిత్రవిచిత్రములగు వస్తువులను, అపూర్వమైన వస్తువులను, వాటికనుగు

ణ్యమగునటుల కర్మములను చేయుచున్నటులను, అకర్మము లను భవించుటలో భేదమోదములనొందుచు కొన్ని సమయములందున యేడ్చుచు, యిటువంటి మొదలుగాగల అపస్తలను పొందుచుండును. ఇది అంతలో స్వప్నావస్థ యంతవరకువుండునో అంతవరకు జరుగుచునేయుండును.

స్వప్నమునకు కల్లయని యెందుకువాడుకొందురనగా మనుజునికి విధించిన ఆయువు 100 సంవత్సరములు. దానిలో సగము నిద్రావస్తలోనేపోవును. అటువంటి నిద్రావస్తలో యిటువంటి స్వప్నావస్థ యంతప్రమాణమైయుండును.

అనగా మనుజుని జీవితములో చాలా స్వల్పప్రమాణముగలదిగా నుండునుగాన కలకల్లయని వాడుకొందురు.

యిటువంటి అజ్ఞానవిశలోపున్న జీవుడు తిరిగి జాగ్రత్త వస్థలోనికి రావేగమే నేను స్వప్నమును గవ్వానుయని చెప్పు నారంభించును. అనగా తాను వేరుగాను నిద్రలోగన్న స్వప్నమువేరుగాను భావించి చెప్పును. యిచ్చట యీతీపునికి నిద్రావస్థయను మామాశక్తి తనలోయిడియుండియు తాను వేరుగాను నిద్రలో స్వప్నము ననుభవించువాడు వేరుగాను భావించును. యిటువంటి కొంచెజ్ఞుడగు జీవుడే యిట్టి నిద్రాశక్తిని గలిగి అపూర్వమైన చిత్ర విచిత్రములైన వస్తువులను సృష్టింపుచు, వాటివల్ల గలుగు సుఖదుఃఖములను అనుభవించుచు తానువేరుగాను నిద్రాశక్తి వేరుగాను భావించినంతలో

సర్వజ్ఞుడగు శుద్ధసత్వ పరబ్రహ్మము యొక్క మాయ అనెడు శక్తిని వర్ణింప నవసరము. యీపాంచభౌతికమైన త్రిగుణాత్మకమైన సర్వప్రపంచము మాయయొక్క కల్పనగాని శుద్ధ సత్వముగు పరబ్రహ్మమునకు దీనిలో యేవిధమైన సంబంధము లేదు. యిటువంటి మాయచేత కల్పింపబడిన సృష్టికి కల్పము వచ్చినప్పుడు సహితము యథావిధిగా శుద్ధసత్వముగు పరబ్రహ్మమునందు యేకీభవించును.

ఇది యెటులననగా సూర్యునియొక్క కిరణములలో వివిధ వర్ణములను చూచుచుందుము. సూర్యుడు మరిగినంతలో ఆకిరణములు సహితము మరిగిపోవును. అనిగా ఆకిరణములు సూర్యునిలో యేకీభవించును. అటువలెనే వివిధ చిత్ర విచిత్రములను ప్రదర్శింపు ప్రపంచమునకు సంకల్పము గలిగినంతలో మాయయను కిరణములు సూర్యుడను శుద్ధసత్వ పరబ్రహ్మమునందు గలయును. ఇచ్చట శుద్ధసత్వ పరబ్రహ్మము స్వయం బ్రకాశమైనది. సూర్యుడుపరప్రకాశుడు. మాయచేత కల్పింపబడిన ప్రతి కర్మమునకును, దానికనుగుణ్యముగా లభించు ఫలములకున్న శుద్ధసత్వ స్వరూపుడగు పరబ్రహ్మమునకున్న యేలాగున సంబంధము కలుగును.

మరియు సూర్యుడుదయించు నపుడు జీవులను నిద్రాశక్తి నుంచిలేపి వారివారలయొక్క ప్రకృతి సంబంధమైన కృత్యములను నెరవేర్చుకొనుని నియమించు చున్నాడా? తాను

అస్తాద్రికి పోవునపుడు యీజీవులను నిద్రపొండని బోధించుచున్నాడా? యీ రెండు విధములైన నియమము, బోధన కూడా జీవులకు స్వాభావిక గుణముల్లుగానే కనబడుచున్నవి, గాని సూర్యునియొక్క ప్రేరేపణచేత జనుచున్నటుల లేశమైనను గనపడదు. అదేవిధముగ మాయాభ్రాంతులైన జీవులు యింద్రియములయొక్క వలలోజిక్కి పెక్కు కర్మములను జేయుచుందురు. గాని శుద్ధసత్వ స్వరూపుడగు పరబ్రహ్మము యెప్పటికిని సంబంధమును గలుగజేసుకొనడు.

ఎండమావులనుజూచి మృగము తృష్ణతీర్చుకొనవలెనని యెంచి పరుగెత్తి తుదకు జలమునుగానక వినుగుకొని ఆయా సమును జెందునటులను, పలంగములు దీపముయొక్క ప్రకాశమును జూచి భ్రమించి దానిని సమీపించి ప్రాణములను గోల్పోవునటులను, యీజీవుడు చలనశీలములయిన యింద్రియములయొక్క నుభములను జూచి మనస్సును స్వాధీనము చేసుకొనజాలక తనయొక్క నిజరూపమును గుర్తెరుగ జాలక పెక్కు చిక్కులు పడుచు జనన మరణావస్థలను పొందుచుండును.

మరియు విష్ణువని, బ్రహ్మయని, సకాశివుడని, మహేశ్వరుడని రుద్రుడని నామములు పరబ్రహ్మమునకే గలిగియున్న యెట్లనిన ప్రపంచోత్పత్తికి కారణభూతమయిన మాయ పరబ్రహ్మమునందు వక యణుమాత్రమని చెప్పుదురు. మాయ

యను ఛాయయందున ననంతమగు నాకాశమును ఆకాశము నందు వాయువును, వాయువునందు తేజస్సును, తేజస్సునందు జలమును, జలమునందు పృథివియు నణగియుండును. నిరాకారమగు పరబ్రహ్మమునందు దోచినమాయ పంచభూతములలోనుండి వానిని బరస్పర సేవీభవింప జేయును. ఆప్రకారముగా సేవీభవించినవెల్లను ఈశ్వర ప్రేరేపణచేత సకేక కోటి బ్రహ్మాండములై వివిధ చిత్ర రూపములతో గానవచ్చును. స్పటిక మత్యంత స్వచ్ఛముగానున్నను పంచవర్ణ సాన్నిధ్యము లేటస్థించినప్పుడు బహువిధవర్ణములుగా దోచునట్లు పంచభూతములయందు ప్రతిఫలించిన పరబ్రహ్మము పంచభూత సంబంధగుణముల ననుసరించి సదాశివుడనియు, మహేశ్వరుడనియు, రుద్రుడనియు, విష్ణువనియు, బ్రహ్మచరినియు వ్యవహరింపబడును. వీటిలో బ్రహ్మ శబ్ద, స్పర్శ, రూప రస గంధములను నయిదు గుణములుగల పృథువీనలని స్థావరజంగమ రూపమయిన ప్రపంచమునంతను పృజించును. విష్ణు శబ్ద, స్పర్శ రూప రసములను నాలుగు గుణములుగల జలమువలన సకల ప్రపంచమును రక్షించును. రుద్రుడు శబ్ద, స్పర్శరూపములను చూడుగుణములుగల తేజమువలన సకల ప్రపంచమును సంహరించును. మహేశ్వరుడు శబ్ద, స్పర్శములను రెండు గుణములుగల వాయువు వలన మాయా సంబంధమైన జీవ కోటి కంతకు ప్రళయ గల్పించును. సదాశివుడు శబ్దమును నొక్క-

గుణముగల యాకాశమువలన జీవన్మయునకు దెలివిని గలిగించును. మాయ పంచభూతవికారమైన దేహాద్రియాది ప్రపంచమును తానని గురభిమానములు బుట్టించును. బ్రహ్మము దేహాద్రి ప్రపంచమునకును అహంకారేయుక్తుడగు చిదాభాసునకును విలక్షణమై స్వస్వాక్షియై దృక్స్వరూపమయి యాత్మమాత్రముగా నుండును.

జీవులకు సంసారమును కికారణ్యము మిక్కిలి భయంకరమైనది. అది ఇండ్లు, వాకిళ్ళు, తోటలు, దొడ్లు, బంధుమిత్రులు, పుత్రకళత్రములను ముండ్ల చెట్లతోను పొగరిండ్లతోను గూడుకొనియుండును. అందు కామక్రోధలోభమోహమదమత్సరములను దొంగలును, రోగమును వ్యాధుములును, పానులను, ఘోరకాటునులును, ముడిమిసును విశాచమును, మృత్యువను సహాయులు విచ్ఛలవిధిగా తిరుగుచుండును. దారిద్ర్యమును మహాకష్టతీర్థమును కోలపెట్టిసట్టుచుట్టును జుట్టుకొనియుండును. రోషసంహారములను నీడరగాలి భయంకరముగా వీచుచుండును. నాశమును కాపిచ్చు మహావేగముగా దహించుచుండును. స్వర్గవరకములను తిప్పివేసలు ముక్తిపథమును తప్పించి, విషవనక త్రిప్పలు పెట్టుచుండును. ఘోరారణ్యప్రదేశమున పురుషుడు నిరంతరము పుణ్యపాపములకు లోబడి, తిరిగి తిరిగి విశ్రాంతిజొందటకు యొక్క డును యుక్తమైనస్థలముగానక వేసరిపోయి, ముందుచూచి నుక యెన్ని

జన్మములెత్తవలయునోయనితత్తరపాటుజెంది శోకభయవ్యాకు
లితచిత్తుడై తాపత్రయమును మిడిమిడియొండచేత మలమల
మాడి యత్యంత ప్రయాసముమీద యాగములను వృక్షచ్ఛా
యల నాశ్రయించి, ధనభాగ్యములు, గృహారామములు, చంద
నకుసుమములు, పశుభృత్యకళత్రక్షేత్రములు మొదలగు విష
యములను సంపాదించుటకు ముఖ్యసాధనములైన కృషివాణి
జ్యయాచనాసేవకా వృత్తులుమొదలగు లౌకికకర్మములనెల్ల
మానుకొని స్వర్గముమొదలు సత్యలోకమువరకుగల పరలోక
మందనుభవింపగలిగిన సుఖములకు ప్రథానసాధనములయిన
నిత్యనైమిత్తికాది కర్మములను నిరంతరము పలాపేక్షలేక భగ
వత్ప్రీతిగాజేయుచు భగవదనుగ్రహమువలన బరిశుద్ధచిత్తత
నొంది, భూమి, జలము, అగ్ని, వాయు, ఆకాశము, చంద్ర
సూర్యులు, కపోతము, అజగరము, సముద్రము, మిడన,
తేనెటీగ, తుమ్మెద, యేనుగు, జింక, చేప, వేళ్ళ, కురరపక్షి.
శిశువు, కన్య, శరకర్త, పాము, సాలెపురుగు, కణుదారు ఏను
గుణములను చక్కగా గ్రహించి యాప్రకారముగా మెలగు
చున్న పక్షమున ప్రత్యేకార్థ బ్రహ్మైక్యసాక్షాత్కార విచార
మున కధికారియై వేగముగానే కడతేరగలడు.

భూమి సమస్తప్రాణుల కాశ్రయమయి వానికార్యముల
నెల్లను సహించుకొనియున్నలాగున ముముక్షువెవ్వడు తమ
తో గూడియుండవలసినది.

మూలచ్ఛేదనముజేసినను, కొమ్మలు నరికివేసినను, చెక్కలు చెక్కివేసినను, వృక్షములు పరులకు వినియోగించు నట్టుగా పరులనిమి తమై తనకాపదవచ్చినను నిశ్చలచిత్తతతో వెనుక దీయకుండవలయును. జలము పారిశుద్ధ్యమాధుర్యాది గుణములచేత స్నానపానములకు బాత్రమయియున్నట్టు ముముక్షువెప్పుడు సత్త్వవర్తనముచేత నెల్లప్పుడును శుచిహృతుడయియుండవలయును. అగ్నిహోత్రమెప్పుడు అంధకారముతో జేరక ప్రకాశించునట్టు ముముక్షువెప్పుడును నజ్ఞానముచేగప్పబడక నుజ్జానశీఘ్రుడయి పుండవలయును.

సమిధలు మొదలగు వాని సంయోగముచేత నగ్ని వెలుగునట్టుగా ముముక్షువు శుద్ధతపస్సుచేత వెలుగవలసినది. వాదనాద మొదలగు విధులచేత అగ్ని తిరస్కరింపబడనట్టు ముముక్షువు పరులవలన సఃక్షోభమును జెందగూడదు.

అగ్నిహోత్రము తనకు అప్రయత్నముగా లభించిన వస్తువులయెడల రుచిపక్వముల నెంచకుండా యెటుల తక్షణమే భక్షించునో అటువలె ముముక్షువు తనకు లభించిన పదార్థములయందు రుచిపక్వములను నెంచకుండా స్వీకరించవలెను.

ఆ కాశము చరాచరరూపమయిన సమస్తపదార్థములయందును అంతటను నిండియున్నదయ్యును దేనియందు దగులక విలక్షణమైయున్నట్టు పరమాత్మ సకలవస్తువులయొక్క బహిరంతరముల నెక్కడను నిండికొనియున్నదయ్యును వాని

కన్నుటికిని విలక్షణమై యున్నదనియు, నాకాశము తనయందు
దోచెను మేఘము, పెరుపులు, మొదలగువానిని వేటిని తాక
నట్టి పరమాత్మయు గాలవశమున దనయందుదోచు నుత్ప
త్తిస్థితి నాశములనుబొందక సచ్చిదానందముగా విలసిల్లునని
తలచవలెను. గాని తాను వేరుగాను తలంచి విగ్రహముల
యందును దేవస్థలములయందును పరమాత్ముడున్నాడనియు
యితరస్థలములయందున వస్తువులయందున లేడని భావించుట
యెటులవున్నదనగా బెన్నవాడు చంద్రకళ రాత్రులయందు
గొప్పవలను సముద్రముగోవైది యీవలకు లాగినప్పుడు
చంద్రుడు ఆవలలోచిక్కినాడని తలంచి వలనుచూచినంతలో
యథాప్రకారముగా వలను మాత్రమే జూచును గాని చంద్రు
నిజూడడు. అటువలెనే మాయాభ్రాంతులైన మానవులు శుద్ధ
సత్వమైన పరబ్రహ్మమును గుర్తెరుగనటుల జ్ఞానమును సంపా
దించుటకు త్రోవనుగనలేక తప్పుత్రోవలగు ముండ్లతో
నిండియున్న త్రోవలనుజూచి, భ్రమజెడి అత్రోవలే నుర్రీ
తముగాను, చిక్కులులేకుండగాను తాము చేరవలసినటువంటి
తావునకు తీసుకొనిపోవునని యత్నించి, అమార్గమువెంబడినే
బోవసమ్యుత్తించెదరు. కొంతదూరము గడచినతరువాత ముం
డ్లను కర్మములు గ్రుచ్చుకొనును. పాటివల్ల బాధలను జనన
మరణావస్థలును పొందుచుండును. యిటువంటి జననమరణావ
స్థలను అనుభవించుటకుగాను స్థూలశరీరమును ధరించుటకై

లెక్కలేని పెక్కుయోనులందున పుట్టుచుండును.

యందులో క్రథముముననే భక్తియోగము, కర్మయోగము, జ్ఞానయోగము లనుగురించి శ్లోంతవరకు దేటపరచడమైనది, వాటిలో యేవక్కదానినైనను అభ్యసించనపేక్షగలవారలు మొట్టమొదట ఆచరించవలసిన కార్యములను క్రమముగా జరిగించుకొనుటకు తగినటువంటి ఆవశ్యకమైన సాధనములను యథావిధిగాను క్లుప్తముగాను వివరించడమైనది.

బంగారమునకు వన్నె పెట్టినటులను, సాందర్యవనితకు ఆభరణములు పెట్టినటులను, పట్టువస్త్రమును పట్టుదారముతోనే కుట్టినటులను వజ్రహాసకు సానబట్టినటులను, దీపమునకు మరియొకదీపముచేత ప్రకాశమును హెచ్చించినటులను పాలయందున పంచదారగలపినటులను అటువలెనే యీవిషయమును మరియొకపర్యాయము చదువరులకు చక్కగా జ్ఞాపకమునకు తేదలంచి కొన్ని సారాంశములను జేర్చి అతిరమ్యముగ శోభిల్లునటుల జేయడమైనది.

కర్మచేయడములో పలాపేక్షగలిగి చేసినయెడల దాని ఫలమును అనుభవించినవిమ్మట తిరిగి పున్నతజన్మమునకు గాని లేక అంతకుండు తక్కువజన్మమునకు గాని గావడము లేటప్పించును.

కర్మపలాపేక్షలేకుండా చేసినయెడల జ్ఞానముదయించును. జ్ఞానముదయించినందువల్ల నిత్యానిత్యవస్తువివేచనము

కలుగును. అటువంటి వివేచనము కలిగినందువల్ల నిత్యమైనటువంటి వస్తువును గుర్తెరుగుటకు తగినటువంటి సాధనములను ఆభ్యాసముచేసి తుదకు అటువంటి నిత్యమైనవస్తువును సంగ్రహించుటకు అవకాశముగలుగును.

మరియు కర్మచేయునప్పుడు యేజాతివారైననుగాని, యేమతమువారైననుగాని తమతమ స్వధర్మముల ననుసరించి కర్మములను పలాపేక్ష లేకుండా జేయుచున్నయెడల అటువంటికర్మములు జీవులనంటనేరవు మరియుజ్ఞానము నభివృద్ధి జేయును.

పూర్ణముగా నజ్ఞానములో మునిగియున్నవారికి దృశ్యప్రపంచమంతయు నిత్యమనిదోచుట సహజముగాన మనశ్శుద్ధికొరకు సత్కర్మముల నాచరించవలయును. యంతకంటెయెక్కువ వివేకముగలవారికి జీవమే తామనియు దృశ్యప్రపంచమంతయు గాలక్రమమున వేరుయౌపముగా మారుటవలన నిత్యమనియుదోచుట సహజముగనుక నట్టివారు చిత్తశుద్ధికొరకు భక్తి ననుసరించవలెను. శుద్ధజ్ఞానవంతులయి వున్నవారికి స్థిరవిచారణవలన బ్రహ్మమే తామనియు దృశ్యప్రపంచమంతయు విద్యయనిదోచుట సహజము, గాన అటువంటివారలు మానసిక నవలంబించి, ద్వైతభావము తొలగించి, తుర్యదృష్టిగలిగి నిర్మలత నొందియుండవలెను.

మరియు కొందరికి జ్ఞానమార్గము శులభముగాలభ్యమ

గును కొందరికి భక్తిమార్గము సులభముగానుండును. కొందరికి కర్మమార్గము సులభముగాకుండును. గాని కర్మములచేయకున్నయెడల, భక్తికుదుర నేరదు, భక్తికుదురనియెడల జ్ఞానముసిద్ధింపదు. జ్ఞానముసిద్ధింపకున్న ముక్తిగలుగ నేరదు ముక్తిజెందువానికి కర్మమార్గము బాల్యమువంటిది భక్తిమార్గము యశావసమువంటిది జ్ఞానమార్గము వార్ధకదశ వంటిది. కనుకనే కర్మ పిండెవంటిది, భక్తి కాయవంటిది, జ్ఞానము పండువంటిదని పెద్దలు నక్కాకింతురు.

శ్రద్ధ అన్నిటికంటెను ముఖ్యమైనది యిదిలేనియెడల జ్ఞానముగలుగ నేరదు. గనుక శ్రద్ధయేమునువనియు, నుపదేశమీ వీర్యమనయు, జ్ఞానమీ గర్భమనయు, అనందమీ శిశువనియు, పెద్దలు పలుకుదురు. ఋతువు కానటువంటికన్యకు గర్భము కానట్లు శ్రద్ధలేనివానికి పరమార్థ చింత దొరక నేరదు.

భగవానుని సత్కర్మా చరణమువలన సంతోషించి జేసిన పిమ్మట భక్తివలన అరిని అనుగ్రహమును, బడయవలయును. అటుపిమ్మట అంతరంగమందున అతినూత్నముగ ప్రకాశించుచున్న నతనిని జ్ఞాన సత్రమువలన గమగొని సంతయములనెల్ల నివర్తిచేసుకొని నిర్గుణోపాసనాపరాయణుడై అసంతసానూజ్యము సుభవింపవలయును.

దృశ్యమైనటువంటి దేహాది ప్రపంచములమీద నాశలుచుగక శుష్కవేదాంతములను కొన్నిటిని సంగ్రహించి జ్ఞాన

యోగమునందు తమకు పూర్ణపాండిత్యము గలదని దురభిమాన గ్రస్తులై, నటించి, కర్మ, భక్తిమార్గములను బొత్తిగా తిరస్కరించి తామె బ్రహ్మమని వర్తించువారలు తుదకు పుట్టి లేక స్వర్గమునకు లేక క్రిందపడునటుల నభయనోక భ్రష్టులయి నవంత కల్పాంతములు గడచినను భగవంతునియొక్క అనుగ్రహముజెందనేరదు.

అనురక్తిలేని భక్తియు, విరక్తిలేని యోగమను, శాంతవృత్తిలేని జ్ఞానమును నిష్ప్రయోజనములు.

భక్తిమార్గమున నున్నవారికి భగవంతుడు పిల్లలను తల్లి పోషించురీతిగా వారి పొంతిలసంతతము వసించి రక్షించుచుండును. యోగమార్గమున నున్నవారిని వశస్నేహితు డింకొక స్నేహితునియందు స్నేహభావముగలిగి తేమలాభములను విచారింపనటుల స్నేహభావము కలిగియుండును. జ్ఞానమార్గమున నున్నవారిని తనతో సమానులరుగా నెంచి యాదరించుచుండును.

ఇటువంటి జ్ఞానులకు సంచితమువల్ల గలిగినటువంటి పుణ్యపాపములగతి యేమనిన వాతని దూషించువారు పుణ్యములను, దూషించువారు పాపములను బంతుకొందురు గాన జ్ఞానికి కర్మసంచితము నంటనేరదు.

మగియు సగుణము లవగాము వంటిది కర్మము జలము వంటిది. జలమే లవగామగునన్న విషయ మందరకును దెలిసిన

జేకదా? ఆ ప్రకారమే నిర్గుణ బ్రహ్మము సగుణ బ్రహ్మముగా
బరిణమించియున్నది. కర్మ ప్రతిపత్తికలవారికి మనస్తృప్తి సగు
ణారాధనమువలన గలిగినట్టుగా నిర్గుణారాధనమువలన
గలుగ నేరదు. ఇంద్రియనిగ్రహము గలవారికితప్ప నితరుల
కౌతమాత్రిమును నిర్గుణధ్యానము పట్టుపడనేరదు. మనస్సు
కుదరకమునుపే నిర్గుణధ్యానముచేయ మొదలుపెట్టిన నది
బకధ్యానమగును. కాబట్టి క్రమప్రకారముగాకర్మ, భక్తి, జ్ఞా
నమార్గముల ననుసరించిన యెడలమనుజుడు గడతేరగలడు.

చిన్న మొలక పుట్టగానే వంకరగావున్నయెడల దానిని
తిన్నగాజేయుటకు తగినటువంటి కంచెనుగట్టి తిన్నగాజేసి యె
రువు మొదలగు వస్తువులనువేసి మొలకకు బలమునుపుట్టించిన
యెడల అది పెద్దచెట్టుగా వృద్ధిబొంది అటుపైని నుందరముగా
పుష్పించి, కాయలుగాచి పండ్లుపండి చక్కగా తోబిల్లునుకదా?
అటువలెనే మనుజుడు బాల్యదశనుంచి మనస్సునువంచి మంచి
మార్గమున ప్రవేశపెట్టుటకై తగినటువంటి అభ్యాసములను
జేయుచు నిజపదార్థమును గుర్తెరుగుటకు తగినటువంటి సాధన
ములను సంగ్రహించినయెడల వార్ధికదశనాటికి పండుయనెడు
జ్ఞానము వుదయించును. మధ్యరంగమందున ప్రయత్నించిన
యెడల యిల్లుమండుచున్నప్పుడు బావిని త్రవ్వప్రయత్నించు
ట యెంత ప్రయోజన కారియగునో అదికూడా అంతప్రయో
జన కారియేనగును. కర్మ, అనుభవించుటకొరకు జీవి స్థూలక

రీర ధారి యగుచున్నది. అటువంటి జీవాత్మయే జ్ఞానదశ నొందిన వెనుక పరమాత్మమై పరిణమించును.

గాన అటువంటి పరమాత్మకు బాలయవ్వన, వార్ధక్య కలు లేనందున అటువంటి వానిని సంగ్రహించుటకు జీవి, దేహధారణకురా వేగమే ప్రయత్నించవలెను. అశ్రద్ధగలిగి గాని అవస్థాత్రయములను, దేశకాలమాన స్థితులను క్రతీక్షించి నడచిన యెడల జీవబంధ విముక్తిని తెందనేరదు.

(౧)

నారాయణ సుభాషితము

ఇష్టదైవము నందుగల శ్రద్ధసాప విముక్తికి సాధకమని పెద్దలు వచించుదురు. గనుక ఇష్టదైవమును శ్రీరామ పరమార్థ జీవులను భవసాగరమునుంచి తరింపజేయు వాడగుటచేత తారకనామముని పఠుగలను. అటువంటి తారకనామముని చరిత్రము యొక్క అంతరార్థమును తెలిసినమీనట శ్రీరామచంద్రులు కరమార్థయని గ్రహించనగును.

అనందమయమును నపవర్గమును నయోధ్యాపట్టణము నందు పరబ్రహ్మమును దశరథుడుకలను. అతనికి ఇచ్చాశక్తి, క్రియశక్తి, జ్ఞానశక్తులను మువ్వురు భార్యలుగలరు. వారిలో జ్ఞానశక్తియను కొసల్యాదేవి గర్భమునందాత్మయను శ్రీరామ మూర్తి యవతరించి అవ్యక్తమును బాల్యావస్థచే న్వస్వరూప జ్ఞానమునుమరచి, అజ్ఞానమయమును జీవాత్మయే తాననిభ్రమించి, దేహేంద్రియాది ప్రపంచమునందంతయు నభిమానముంచి శ్రవణమును వసిష్ఠాపదేశముచేత మరలజెలివి తెచ్చుకొని వైరాగ్యమును లక్షణమూర్తిని వెంటదీనుకొని మననమును విశ్వామిత్రునితో బయలుదేరి పంచమహాపాతకములను పర్వతఘ్నలను గడచి జ్ఞానమును తీర్చిబ్రాహ్మణముచేత నావరణమును తాట

కనువధించి యిచ్చయను మారీచుని సముద్రములోముంచి,
 వికారములను సుబాహుప్రముఖులగు కటకురక్కనుల బెక్క
 రనుక్కడించి, దురాచారమును శిలను గాలిలోదన్ని, సదా
 చారమును సహల్యనుమన్నించి యేశాంతమును మిథిలాపురము
 ప్రవేశించి, శాంతమును జనకునిసందర్శించి, అసూయ యను
 శివధనుస్సును విటచివేసి, ఆనందమును సీతను వివాహము చేసి
 కొని, క్రుతిఘటింపవచ్చిన మదమును పరశురాముని భంగప
 రించి, మోక్షమునుసాకేత నగరమునకువచ్చి, తానుజీవుడు కా
 దని నిశ్చయించి జీవత్వత్యాగమును పట్టాభిషేకమును వహిం
 పబూని క్రియాశక్తియును కైకవలన చపలత్వమును విఘ్నము
 తటస్థింపగా, బ్రహ్మమును దశరథునిబాసి, మోక్షమును నయో
 ధ్యను వదలి ఆనందమును సీతయు, వైరాగ్యమును లక్ష్మణును
 ను తోడునడువ బయలుదేరి, చిత్తమును సరయుపునుదాటి,
 బుద్ధియును గుహునియాదరణవడసి, నిక్షేపమును మహారణ్య
 ముచొచ్చి, తపస్సును చిత్రకూటముననిలచి అహంకారమును
 విరాధుని బొలియించి, మనస్సును కాకాసుకుని నలయించి,
 సంకల్పమును కన్నుగ్రుచ్చి, నిర్వికల్పమునుకన్నించి, వీర్యమును
 నగస్తునినాశ్రయించి, ధైర్యమును వస్త్రమును పరిగ్రహించి,
 కామమును శూర్పణఖను విరూపినిగాజేసి, ఆగామికర్మములను
 ఖరదూషణాత్రి శిరులను సహారణజేసి, ఇచ్చయను మారీచు
 డు వంచించిపగా, రాజసమునురావణుడు దంబమును సన్యాసి

వేషముతో నానందమను సీత సవహరించు కొనిపోగా,
 నాత్ముడను రాముడు విజృంభించి, యిచ్చయను మారీచుని
 గీటడంచి, యానందమను సీతనుగానక, యమోఘమైన విచార
 మునుబొంది, వైరాగ్యమను లక్ష్మణుడు వెంటనడువ విక్షేప
 మను కికారణ్యములో విచ్చలవిడిదిరుగుచు వివేకమను జటా
 యువును విమలత్వమును సద్గతినొందించి, చింతయను కబంధుని
 వధించి, సంతోషమను శబరినిగాంచి, మనోవికాసమను
 పూజనంకికరించి, నిధిధ్యాసమను హనుమంతునితో సఖ్యము
 నరించి, సప్తవిధజన్మములను సప్తతాళములనుభవించి, భయ
 మనువాలినిగూల్చి, నిర్భయమను సుగ్రీవునిదేల్చి, నిధిధ్యాసమ
 నుహనుమానుని బురికొల్పగా, సతకుమోహమను మహాస
 ముద్రమును లంఘించి, లోభమును లంకినిద్రించి, దుర్వాస
 నలను రాక్షసులనెల్ల మట్టుపెట్టి యానందమను సీతనుగని
 పెట్టి, సంకల్పమను అశోకవనమును బాడుజేసి, అజ్ఞానమను
 జంబుమాలినురుముజేసి సంశయమను క్షుణ్ణిశిక్షించి, వికరీత
 మను నిద్రజత్తుని తిరస్కరించి, భ్రమయనుపాశమునుద్రెంచి,
 రాజసమును రావణుని ధిక్కరించి, మానమను మహాగ్నినిప్ర
 జ్వలంపజేసి, దుఃఖమునులంకను దగ్ధముచేసి, మోహమనుమహా
 సముద్రమునుదాటి, మరలివచ్చి యానందమను సీతయొక్క
 సంగతి తెలియజేయగా, నాత్ముడను రాముడు ప్రయత్నము
 చేసి మోహమను సముద్రమును భంగపెట్టి, నిశ్చలతలమను

శేతువునుగట్టి, సత్త్వమును నిభీషణుని జేపట్టి విపరీతమును
 నిండజిత్తు నెదిరించి, సందేహమును నాగపాశములో జిక్కి
 సద్విచారమును గరుత్తుతుని విడుగరజెండ, తామసమును
 కుంభకర్ణుని సంహరించి, భ్రమయును శత్రుముచే వైరాగ్య
 మను లక్ష్మణును మూర్ఖులగా, నిధిభ్యాసమును హనుమానుని
 ప్రోత్సహపరిచి, నిష్ఠయును సంచవిపర్యతమును దెప్పించి,
 వైరాగ్యమును లక్ష్మణుని మూర్ఖుడేర్చి, విపరీతమును యింద్ర
 జిత్తుని పోకార్చి సంచితమును మూలబలము నంతయు సాధన
 మను మోహనాత్మముచే నిర్మూలముచేసి, దుర్వాసనలను
 నసుకులనెల్ల నాశనముజేసి, సద్వాసనలను కప్పిసైన్యమును
 సందరించి, గాంభీర్యమును చాపమునక్కుబెట్టి, రాజసమును
 రావణుని నెదిరించి, జ్ఞానమును దివ్యబాణమును బ్రయోగించి,
 అహంకారమును అమృత కలశమును భేదించి యింద్రియము
 లను పదితలలను ఛేదించి, మానాన్నినుండి పారిశుద్ధమును
 వహించి వెలువడిన యానందమును నీత నంగీకరించి, బ్రహ్మ
 మను దశరథుని వీక్షించి, మోక్షమును నయోధ్యాపురము
 జేరి, జీవత్వనిష్పత్తియును పట్టాభిషేకమును పొంది, బ్రహ్మ
 మను దశరథుడే తానై కేవల బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును రా
 జ్యాధి పత్యమును వహించెను. యిదియే రామాయణము
 యొక్క పరమగోప్యమైన అంతరార్థము దీనియందాసక్తి బు
 ద్ధిగలిగి అభ్యసించిన యెడల 'యింద్రియములయొక్క గారడి

విద్య చక్కగా తెలిసి, జ్ఞానోదయమై జననమరణములకు
హేతుభూతమైన సంసారాంబుధిని దాటుటకు శక్తిగలుగును.

ప్రతినిత్యము దీనిని శ్రద్ధతో ' పఠించినగాని, విన్నను
గాని, ప్రాణులు పామరత్వమునుండి తొలగి భవార్థవమునుం
డి తల్లి బ్రహ్మనంద సామ్రాజ్య సంపదను సంపాదించు కొం
దురు.

ఓం. శ్వాంతిః శ్వాంతిః శ్వాంతిః

సర్వేజనానాం । మఖనో భవంతు ।
సమస్త శ్రీ । సన్మంగళానిభవంతు॥

శ్రీసీతాలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర
పరబ్రహ్మణేనమః ।

సంపూర్ణము.

ERRATA.

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
2	15	వీనినే	దీనినే
3	1	నేడు	లేను
5	3	దాబోవు	రాబోవు
16	13	అటివలెనే	అటువలెనే
16	17	తత్వములు	తత్వముల
17	21	నుఖ—ఖమ్మ	నుఖము; ఖములు
18	12	కఠినముగా	కఠినముగాను
19	20	జీలిక	జీవిక
39	6	బ్రహ్మమును	బ్రహ్మము
40	3	అన్య	అనన్య
52	4	దారణ	ధారణ
52	12	సర్వ.	సర్వ
53	10	అనిగా	అనగా

10475

